

11. godina izlaženja lista, prosinac 2023 ISSN 1848 - 4352

Novljanski list

Glasilo Grada Novog Vinodolskog, broj 23

IMPRESSUM

Godišnjak Grada Novog Vinodolskog

ISSN 1848 - 4352

GODINA XI/2023

IZDAVAČ

Grad Novi Vinodolski

ZA IZDAVAČA

Tomislav Cvitković, gradonačelnik

UREDNIŠTVO

Ivan Balažević

Sandra Ristić

REDAKTURA

Ante Peričić

LEKTURA

Ana Božić Blažević

2 PRIJELOM I GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Ivan Balažević

FOTOGRAFIJE

Martina Rubčić, Ivan Balažević, Mateo Levak, Petra Opačak, Sandra Ristić, Antonio Komadina, Marino Klement, Yana Kovalenko, Nikolina Mijić, Grad NV, TZG NV, Agronomski fakultet Zagreb, Marina Novi

TISAK

Kesrchoffset d.o.o., Zagreb

NAKLADA

800 primjeraka

GRAD NOVI VINODOLSKI - INFO

Grad Novi Vinodolski

Gradonačelnik: Tomislav Cvitković

Predsjednik Gradskog vijeća: Neven Pavelić

Kontakt:

Telefon : + 385 51 554 350

E . mail : info@novi-vinodolski

Web : www.novi-vinodolski.hr

Adresa : Trg Vinodolskog zakona 1, 51250 Novi Vinodolski

Površina grada: 265 km²

Površina akvatorija: 65 km²

Dužina razvedene obale: 25 km

Broj stanovnika (2021.): 4 328

Naselja: Breze, Bilo, Bater, Crno, Donji Zagon, Drinak, Gornji Zagon, Jakov Polje, Javorje, Klenovica, Krmpotske vodice, Ledenice, Luka Krmpotska, Novi Vinodolski, Podmelnik, Povile, Ruševo Krmpotsko, Sibinj Krmpotski, Smokvica Krmpotska, Zabukovac.

Gradonačelnik za dobar početak godine

3

Draga čitateljice i dragi čitatelju, poštovani sugrađani!

Radujem se što u rukama držite godišnjak Grada Novog Vinodolskog i što čitate ove retke. Koliko god se čovjek trudio u ovakvim prilikama izbjeći neka opća mjesta i klišeje, gotovo uvijek, s namjerom ili bez nje u njih upadne pa ću si tako i ja dozvoliti malo tog „luksuza“.

Godina iza nas je, kao i svaka do sada, bila obilježena usponima i padovima, dobrim i lošim, laganim i teškim trenucima. Bila je ta 2023. puna života u pravom smislu te riječi. Nije lako biti građaninom 21. stoljeća; nemiri i krize s nekih nama dalekih mjesta smjelo se prelijevaju i u naše krajeve i kroje našu svakodnevicu. Ipak, odustajati od stvaranja bolje, kvalitetnije i pravednije zajednice jednostavno nećemo, a i ne smijemo. Prije svega, to ne bi bilo u redu prema našim precima, istim onim ljudima koji su, prije 736 godina u Novom donijeli Vinodolski zakon i zbog kojih mi šestog dana siječnja i proslavljamo Dan našeg grada.

Na stranicama koje su ispred vas naći ćete mnogo hvalevrijednih priča iz života našeg Novog. Gledajte na te tekste kao na inspiraciju, ali prije svega kao dokument jednog vremena, našeg vremena – jedinog koje nam istinski pripada i koje možemo i moramo krojiti vlastitim snagama. Neka nam priče koje slijede budu svima za uzor jer nije jednostavno trideset godina voditi respektabilnu Galeriju Turnac; četvrt stoljeća njegovati žensko klapsko pjevanje; uspješno upravljati ugostiteljskim i turističkim objektima; nije jednostavno biti ravnateljica drame jednog nacionalnog kazališta, pisati i provodi europske i nacionalne projekte ili stvoriti slikovnicu o već spomenutom Vinodolskom zakonu. Nije jednostavno biti entuzijast i trenirati djecu tenis u nesavršenim uvjetima, ili pomagati starijim i slabijim sugrađanima. Ništa od navedenog nije jednostavno, često je i teško, ali je potrebno, pohvalno, ispunjavajuće i iskonski lijepo. Ne zaboravimo, pritom, da se sve spomenuto krije pod jednim zajedničkim nazivom, a to bi bila ljubav. Bez nje ništa.

Ove nogometne sezone obilježavamo stotinu godina od osnutka Nogometnog kluba Vinodol i početaka institucionalnog bavljenja sportom u Novom; sjećamo se i našeg sugrađanina Srečka Kabalina – Požupa čiji nam život, kao i životi mnogih drugih novljanskih ljudi, svijetli u mraku i stoji kao putokaz. S vama smo u ovom broju Novljanskog lista podijelili rezultate, postignuća i viziju. Upućene su nam i kritike i neka su – jedino zajedničkim snagama možemo stvarati zdravije i kvalitetnije mjesto za život – mjesto koje brine o onim najranjivijima, mjesto koje stvara prilike i koje „bati” suradnju između javnog i privatnog sektora; mjesto koje čuva novljansku čakavštinu kao nemjerljivo važan dio naše nematerijalne kulturne baštine.

Ovom bih prigodom čestitao i ovogodišnjim laureatima – oni su, baš kao i ranije navedeni primjeri o kojima ćete moći čitati, naša zvijezda vodilja. Dragi dobitnici nagrada i priznanja Grada Novog Vinodolskog – moj naklon i zahvale.

Kao gradonačelnik Novog Vinodolskog vašom voljom, ali prije svega kao vaš sugrađanin, mogu samo iskreno priznati kako sam ponosan na izazovnu godinu što je iza nas i da se veselim ovoj koja je pred nama. Moja su vam vrata uvijek otvorena – ne ustručavajte se doći i podijeliti s nama ono što vas brine; ne ustručavajte se pokuditi nas ili pohvaliti. Naposljetku, nadam se da ćete uživati u štivu što se pred vama nalazi.

Uz nadu da će nam 2024. godina biti zdravija i veselija kao ni jedna do sada, vaš

Tomislav Cvitković
Gradonačelnik Grada Novog Vinodolskog

Trideset godina Gradske galerije Turnac

Piše: Ante Perić

Gradska galerija „Turnac”, koja je već desetljećima ugodno i iznad svega kvalitetno umjetničko utočište u našem gradu, prošle je godine obilježila svoju tridesetu izložbenu sezonu. Sjajan je to povod za razgovor s osnivačem galerije Ivanom Balaževićem, njegovom suborkinjom, dugogodišnjom ravnateljicom novljanskog Muzeja i galerije Đurđicom Krišković te novom voditeljicom GG „Turnac” Katerinom Jovanović.

Na pitanje kako je uopće došlo do ideje da Novi dobije svoju galeriju, akademski slikar Balažević odgovara: „Do ideje nije „došlo” ona je bila u zraku grada Novoga kao potreba za jednim takvim kulturnim sadržajem. Obigravao sam nadležne i nenadležne institucije kako bih dobio podršku pa onda i prostor za galeriju. Nakon dužeg vremena i upornosti, dodijeljen mi je prostor u kuli Turnac ili Kvadrac. Galeriju smo otvorili izložbom lokalnih slikara i slikara koji su podrijetlom iz Novoga. Od početka sam se, kao voditelj galerije, opredijelio isključivo za kvalitetu, a ne za neki ljetno-zabavno-suverirski program samo zato što smo turističko mjesto. Taj je gard galerija zadržala do danas”.

5

Krišković je prvi susret s Gradskom galerijom „Turnac” imala kao posjetiteljica izložbe da bi, nakon zapošljavanja u Narodnom muzeju i galeriji prije više od četvrt stoljeća, i sama postala sudionicom njenog djelovanja. GG „Turnac” utemeljena je i započela s radom 1994. godine u prizemlju istoimene Kule u samom centru grada. Postala je dio Muzeja te vrijedan dio kulturne ponude Novog Vinodolskog. Njen umjetnički voditelj Ivan Balažević, i sam umjetnik, odrađivao je stručne poslove kreirajući izložbeni program, uspostavljajući kontakte s umjetnicima i likovnim kritičarima, pripremajući kataloge, likovni postav izložbi i sl. „Moji su zadaci bili vezani za prijavljivanje na natječeaje i prijave programa, pripreme ugovora, komunikaciju s medijima, pozivanje na izložbe te druge administrativne poslove, kao i brigu o funkcioniranju galerije”. Kustosica, doktorandica pri Katedri za filozofiju Filozofskog fakulteta u Rijeci te likovna kritičarka Katerina Jovanović potvrdit će nam kako joj je „Turnac” oduvijek bio strahovito zanimljiv te kako ga je, u predškolskoj dobi, nerijetko identificirala s princezama i bajkovitim pričama. „Zamišljala sam kako taj prostor diše i živi, za mene je bio neobičan dvorac potpuno drugačiji od svih do tada viđenih u slikovnicama. Kasnije, po saznanju njegove prave uloge i nakon posjete u osnovnoj školi, njegova monumentalnost mi je izazivala strahopoštovanje i podsjećala na bogatu i važnu povijest kojoj moj grad svjedoči. Sjećam se da nisam pretjerano razumjela tko su ti Frankopani, ali mi je bilo legendarno kako imaju super „kuću” pa sam rekla mami da ću sigurno jednom tamo živjeti. Čak sam imala i plan rasporeda soba! Sad, kad se toga prisjetim, čini mi se da sam preuzimanjem vodstva Galerije djelomično i ostvarila taj san – na neki način kroz rad i „živim” u njemu”, priznaje Jovanović koja dosadašnjeg voditelja Balaževića poznaje ponajprije kroz njegov umjetnički diskurs, ali i suradnički kada je, kao pozvana likovna kritičarka, sudjelovala u galerijskim programima. „Upravljanje galerijom izazovan je i dinamičan posao, ali s druge strane dopušta kreativnu energiju koja doprinosi potrebnom balansu. Voditi trideset godina galeriju znači neizmjereno se davati, savladavati brojne izazove (prvenstveno financijske) i svaki put samom sebi biti spiritus movens te iznova osvještavati važnost onoga što radiš”. Ivanova radna etika i beskompromisnost kada je u pitanju kvaliteta izlagača generirala je stotine izložbi, ali i prepoznatljivost Galerije „Turnac” pozicionirajući je 2004. godine na popis relevantnih galerija Republike Hrvatske po odluci komisije formirane od strane Ministarstva kulture i medija. „Umjetnički senzibilitet vrlo je osoban i inherentan zbog čega treba biti oprezan kada ga stavljamo u fokus rasprave, ali mogu reći da je Ivanovo djelovanje u Galeriji kodirano raznovrsnim umjetničkim medijima, što samo ukazuje na činjenicu da nije čovjek sklon isključivosti niti je Galeriju podredio vlastitim afinitetima već je nastojao otvoriti vrata dobroj i općenito umjetnosti vrijednoj gledanja. Osjećajući prostor i sredinu u kojoj živi i djeluje, galerijski program je većinski profilirao kroz tzv. tradicionalne medije slikarstva i kiparstva, a kvalitetu istih svjedoči i nemali broj renomiranih umjetnika/ca kao i stalnih i povremenih suradnika. Stoga sam, u konačnici, zahvalna što je Ivan prepoznao neizmjerni potencijal prostora unutar zaštićenog kulturnog dobra (čija je namjena mogla biti nešto sasvim drugo) i, pretvorivši ga u galeriju, obogatio, te u jednu ruku i intenzivirao brendiranje grada kroz kulturni sektor”.

6

Više od dvije stotine izložbi

U ovih trideset minulih ljeta, u GG „Turnac” održalo se, kako je rečeno, velik broj izložbi – njih više od dvije stotine te je presjek te obljetnice, kako to kaže akademski slikar Balažević, bjelodan. „Predstavili smo publici izvrsne programe - izložbe, kakvi se susreću u daleko većim centrima od Novoga. U Gradskoj galeriji „Turnac” su se predstavila velika umjetnička imena Hrvatske, ali i gostujući umjetnici iz inozemstva, odnosno iz Njemačke, Slovenije, Italije, Mađarske, Austrije i tako dalje. Uz to smo predstavljali i promovirali mlade umjetnike čije vrijeme tek dolazi. GG „Turnac” je relevantna Galerija Ministarstva kulture i medija RH te tako predstavlja službeno izlaganje samostalnim umjetnicima kao i svim profesionalnim umjetnicima. Osim klasičnih likovnih tehnika, u Galeriji su izlagali i umjetnici raznovrsnih suvremenih i alternativnih opredjeljenja. Lijepi su trenuci kad publika lijepo reagira na izložke. Također, većina kolegica i kolega koji su izlagali ovdje bili su vrlo sretni svojim postavima u GG „Turnac”. Istovremeno, ti su ljudi vrlo često, prvi put bili u Novom Vinodolskom, upoznali ga koliko se može u dva dana te ponijeli sa sobom lijepo sjećanje na nas” reminiscira Balažević, dok kod Krišković podatak o trideset godina kontinuiranog i uspješnog rada izaziva poštovanje. „Od samog početka do danas Galerija je prihvaćena od publike, umjetnika i struke, a umjetnici rado navode podatak da su izlagali u našoj Galeriji. Sugrađanima i gostima grada omogućila je upoznavanje stvaralaštva uspješnih umjetnika, ali i onih čije je putovanje u svijet slikarstva, kiparstva, fotografije i instalacija tek započinjalo. Mislim da su u Galeriji predstavljeni radovi od više od sto sedamdeset autora. Organizirane su uglavnom samostalne tuzemne izložbe, a zanimljive su bile i grupne izložbe studenata akademija primijenjenih umjetnosti i pedagoških fakulteta iz Rijeke, Ljubljane i Zagreba te druge grupne izložbe. Uvijek me posebno veselilo kada su se predstavljali autori vezani uz naš grad. Sve izložbe započinjale su svečanim otvorenjem kada su likovni kritičari i povjesničari umjetnosti predstavljali umjetnike i njihove radove, a zatim su komunicirali s publikom. Galerija je ljeti otvorena svaki dan, a sve potrebne informacije o izložbi davali su, i izložbu čuvali, mladi studenti našeg grada. Tijekom godine, u galerijskom prostoru postavljane su prigodne izložbe u organizaciji Muzeja ili nekih drugih ustanova i udruga Grada. Gotovo je nemoguće izdvojiti neku izložbu ili umjetnika. Bilo ih je puno, a svaka je bila jedinstvena i drugačija. Predstavljani su različiti umjetnici, tehnike, načini rada, pristup i shvaćanje umjetnosti. S pomoću izloženih radova upoznivali smo kako pojedini umjetnici doživljavaju svijet oko sebe, što osjećaju, na što ukazuju, a kod nas promatrača izazivali su najrazličitije osjećaje divljenja, ugode, ljepote, tuge, čuđenja, nerazumijevanja. Presretna sam što sam upoznala brojne umjetnike, likovne kritičare i stručnjake koji su nam predstavljali izložene radove”.

Dobri temelji galerije

Iako se publici sve uvijek činilo besprijekorno, nije uvijek sve teklo glatko, a poteškoće su, napominje Balažević, normalne u svemu vrijednom i ozbiljnom čega se čovjek prihvati. „Imao sam veliku podršku našeg Muzeja i uprave Grada tako da mi je to uvelike olakšalo posao. Već desetak godina nastojim si naći zamjenu u vođenju Galerije i tek mi se ove godine posrećilo. Bilo je momenata kad ti je svega dosta, ali to bi brzo prošlo. Bilo je i nekoliko iznimno napornih pa i neugodnih kolega i kolegica izlagača, tj. izlagačica, no sve smo to riješili zadržavajući svoj gard vrijedne Galerije”. Ni Krišković, kao ni Balaževiću, u sjećanju ne ostaju nikakvi problemi koji se nisu mogli riješiti ili koji su ugrozili ostvarenje planiranog programa. „Gradska galerija „Turnac” s jedne je strane izložbeni program koji se ostvaruje i predstavlja publici, a s druge prostor u kojem se održavaju izložbe. Priprema i poslovi jednog i drugog dijela kompleksni su i zahtijevaju usklađenost svih dionika: Muzeja, Stručnog vijeća, umjetnika, Grada i tako dalje. Početak svega je osiguravanje financijskih sredstava. Galerija se financira iz gradskog proračuna, a manjim dijelom iz sredstava Ministarstva kulture i medija te Primorsko-goranske županije. Ono što nedostaje Galeriji jest prigodni pomoćni prostor za skladištenje - to bi uvelike olakšalo poslove oko pripreme i postavljanja te skidanja izložbi”.

Jovanović također tvrdi kako „Turnac” ima dobro utemeljenje što daje prostora za kvalitetniji i stabilniji daljnji razvoj, a mala je sredina zahtjevnija jer je potrebno osjetiti zajednicu i izanalizirati njene potrebe. „Ali nije to samo Novi već, rekla bih, sindrom svake manje sredine. Jednostavno ne možeš preslikavati, ma koliko god bio uspješan, jedan modus operandi na svaku sredinu, ali to ne percipiram kao nedostatak ili otegotnu okolnost već kao svojevrsni izazov koji se može savladati kroz medijaciju, rad s publikom, oslušivanje senzibiliteta onih koji konzumiraju sadržaj te Galerije. Mišljenja sam da su galerijski prostori puno više od slike na zidu, oni su mjesto dijaloga i susreta i kao takvi mogu ponuditi neke nove perspektive i refleksije svijeta. Na tom tragu vidim i važnost Galerije „Turnac” te smatram da je ključno i korisno pružiti različite umjetničke aspekte koji, pored vizualne percepcije, potiču na usvajanje novih spoznaja i znanja kako o umjetnosti, tako i o svijetu općenito. Umjetnost nije uvijek samo lijepa, njezina vrijednost leži i u subverzivnosti koja može biti poticaj za nove spoznaje i saznanja. S druge strane, financije su vrlo često veliki problem koji koči i sputava produkciju i realizaciju. Velika stvar bila bi usustaviti Galeriju i financijski je učvrstiti kako bi se s vremenom moglo promišljati i o određenim diskurzivnim programima. Nisam osoba sklona sanjarenju ili preranom zagovaranju velikih promjena jer mi se čini da to nije put koji obećava. Prije se volim uhvatiti u koštac sa zadatkom i često se podsjetiti da u pozadini svega rečenog stoji dugotrajan proces koji iziskuje trud, učenje i upornost. Budućnost će svakako biti dinamična i radna, a dobar rezultat je uvijek kruna ustrajnosti i predanog rada” kazuje nova voditeljica Galerije koja je do sada imala prilike raditi u različitim sredinama i okruženjima, kako na nacionalnoj, tako i na međunarodnoj sceni i to s iznimno kvalitetnim ljudima. Sva su je ta iskustva naučila da cilj nije zadovoljavanje forme, već kvaliteta i otvorenost uma koja je, po njenom mišljenju, esencija intelekta, što posljedično donosi nova znanja, kvalitetnije ideje i realizaciju.

8

Budućnost u sigurnim rukama

„Sve to u suštini nije nikakva novina, ali je trajni podsjetnik na važnost kulture kao i na ustrajnost na edukaciji i senzibiliziranju sredine u kojoj djeluješ. Ne treba imati strah od pogreške ili rizika. Koliko god je neizmjerljivo potrebno oslušivati i upijati potrebe sredine kako bi ih implementirao u svoj rad, jednako tako je potrebno izaći van okvira i ponuditi nešto novo, dozvoliti nerazumijevanje i negodovanje, razumjeti i prihvatiti konstruktivnu kritiku ako je utemeljena. Ne smatram da moraš pružati ono što svi žele vidjeti kako bi ostao u sigurnoj zoni. Umjetnost je slojevita i upravo toj njenoj širini treba dati priliku. Možda će ispočetka doprijeti do jednog čovjeka, a s vremenom probuditi interes kod većeg broja ljudi. Također, važnost međuinstitucionalne suradnje i podrške je neumitna, a upravo ona u većini slučajeva nedostaje. Pri tome mislim na sve one aktere koji pridonose jačanju i razvijanju kulturnog sektora – od vrtića, preko škola i fakulteta do muzeja. Razmjena znanja i iskustava svakako je cilj kojem treba težiti bez obzira na broj stanovnika” priznaje nam Jovanović u čije dobre ruke, izjavio je Balažević, prelazi galerija. Njen dugogodišnji osnivač i voditelj vedro gleda u budućnost „Turnaca”, a nova će voditeljica, kaže, sigurno donijeti novine i osvježenja, dakle novu kvalitetu, a on se nada da će Galerija nastaviti čuvati ono što je u trideset godina ugrađeno u nju. Krišković, s druge strane, vjeruje u budućnost Galerije koja je priznata kako od struke, tako i od publike te iza sebe ima tri uspješna desetljeća rada: „Sigurno će i nadalje biti vrijedna kulturna ponuda te činiti sve na povećanju i obrazovanju publike. Veselim se novim programima te ću i dalje podržavati rad Galerije. Sada ću rado opet, kao na početku, u Galeriju dolaziti kao posjetiteljica i bezbrižno uživati u postavljenim radovima” zaključila je nedavno umirovljena Đurđica Krišković.

Nas je, za kraj, interesiralo što nam Jovanović priprema u 31. izložbenoj sezoni Gradske galerije „Turnac”?

„Pobornik sam (ugodnih) iznenađenja pa neću puno otkrivati, ali 2024. godina bit će moj pokusni kunić i pogled u budućnost (smijeh). Šalu na stranu, svakako će, u jednu ruku, biti prijelomna. Mogu reći da se radi na novom vizualnom identitetu i markiranju Galerije, poradit ćemo na vidljivosti, a programski ćemo ugostiti šest umjetnika/ca različitih perspektiva. Imena su definirana, ali ostavimo to za najavu u prvoj polovici sljedeće godine”.

Vinodolski zakon dobio je svoju slikovnicu

Piše: Sandra Ristić

Slikovnica „Vinodolski zakon kroz sliku i rimu” rezultat je ideje temeljene na vrijednom spomeniku kulture kojim se svi ponosimo kada govorimo o bogatoj kulturnoj baštini Novog Vinodolskog – Vinodolskom zakonu iz 1288. godine. Vinodolski zakon bio je jedan od najranijih primjera pisanog zakona u Europi i svijetu, što svjedoči o visokom stupnju pravne pismenosti u Vinodolu i Hrvatskoj tog doba. Nastao je tijekom vlasti Frankopana, ugledne plemićke obitelji koja je imala značajnu ulogu u povijesti naše zemlje, a predstavlja neiscrpno vrelo podataka o životu ljudi, organizaciji i dostignutom stupnju društvenog razvoja na području Vinodola i Hrvatske krajem 13. stoljeća.

Može se reći da Vinodolski zakon donosi svjetlo u jedno od najmračnijih razdoblja europske povijesti. Srednjovjekovna Europa bila je obilježena vlastelinskom dominacijom i feudalnim uređenjem, ali Vinodolski zakon kroz sedamdeset i sedam članka uređuje osnovne zakone i odredbe koji su ujedno štitili prava i slobode običnih ljudi. Ovaj dokument čvrsto štiti prava vlasništva, obrađuje i pitanja obiteljskih odnosa, sadrži i odredbe o kaznama za različite prekršaje - od krađe do klevete, naglašavajući potrebu za pravdom i ravnotežom u društvu.

Od ideje do realizacije

Nije li onda dojmljivo da ovaj svjetionik pravde dolazi baš iz Novog Vinodolskog i da njegova poruka o pravdi i ravnoteži i dalje inspirira i educira sve koji se dive bogatoj kulturnoj baštini Hrvatske? Pitanje je – tko ga je od nas pročitao? Tko je pokušao razumjeti njegov sadržaj? Istina, iz izvornog ga je dokumenta zaista teško razumjeti i upravo se tu skriva ideja o slikovnici.

10 Ana Božić Blažević, profesorica hrvatskog jezika i knjižničarka u OŠ Ivana Mažuranića, spontano, zapravo sa željom da se taj spomenik pismenosti, kulture, povijesti i razvoja Vinodola općenito približi prvenstveno onim najmlađima, ali i svima onima koji su zainteresirani za kulturnu baštinu Novog Vinodolskog, počinje pretakati članke Zakona u stihove i pronalazi ilustratoricu koja će oslikati njene rime - Dinu Krajačić Četinyürür.

Ideja Božić Blažević o slikovnici koja bi na pojednostavljen način prikazala sadržaj i značaj Vinodolskog zakona dugo je stajala u ladici, sve do dana kada je ušetala u ured Odjela za razvoj i gospodarstvo s tekstem i ilustracijama te iznijela svoju ideju, ali i

upit za suradnjom koji je s oduševljenjem prihvaćen.

Kao što je ranije posvjedočeno, osnovna ideja bila je najznačajniji pravni tekst o srednjovjekovnome životu na vinodolskome posjedu Frankopana predstaviti na slikovit, jednostavan i razumljiv način. Tekst Božić Blažević i ilustracije Krajačić Četinyürür uspješno je grafički oblikovao i ilustracijama dopunio naš sugrađanin Zoltan Djeke koji je, ne samo kao grafički dizajner, već i kao ljubitelj povijesti, u Vinodolskom zakonu, kako je i sam više puta istaknuo, otkrio neiscrpan izvor inspiracije, dok je najviše uživao u digitalnoj restauraciji iluminacija koje se nalaze unutar samog zakonika.

Više od slikovnice

Pored izrade slikovnice, osmišljen je i program koji je obuhvatio pripremu igrokaza, pričaonice za djecu, školske radionice, izložbu dječjih radova te književnu večer. Tako je, zapravo, nastao Projekt nazvan „Vinodolski zakon kroz sliku i rimu” koji je prijavljen i odobren za sufinanciranje od strane Primorsko-goranske županije u okviru održivog razvoja Kulturno-turističke rute Putovima Frankopana.

Neizbrisiv utisak

U okviru programa nastao je i igrokaz „Simboli zakona” koji je, također, napisala i s učenicama OŠ Ivana Mažuranića pripremila Božić Blažević, a koji je odigran prilikom predstavljanja slikovnice 16. listopada 2023. u Gradskoj vijećnici i to u suradnji s učiteljicom razredne nastave Marinom Levar i njenim razredom, ujedno i sekcijom Malog kola pri Katedri čakavskog sabora „Novljansko kolo”. Sve aktivnosti programa održane su prigodno tijekom Mjeseca hrvatske knjige, a završene 16. studenog književnom večeri „Ana i Fran Krsto Frankopan”.

Ovaj je mali Projekt izazvao veliko zanimanje i oduševljenje kako lokalnog stanovništva tako i šire te još jednom pokazao da je uključivanje pojedinaca u očuvanje kulturne baštine važan čimbenik u valorizaciji, očuvanju i promociji bogate kulturne raznolikosti Novog Vinodolskog. Kroz ovaj kreativni pristup Vinodolski zakon ostaje živ, inspirirajući tako nove generacije na istraživanje bogate prošlosti ovoga kraja.

Slikovnica, kroz kombinaciju rima i ilustracija, ostavlja neizbrisiv utisak na sve one koji je čitaju i izaziva duboko poštovanje prema Vinodolskom zakonu i njegovim frankopanskim kreatorima, što svakako motivira i iziskuje nastavak projekta koji će zasigurno uslijediti.

Danas je slikovnica dostupna u Narodnoj čitaonici i knjižnici, u školskoj knjižnici OŠ Ivana Mažuranića, Dječjem vrtiću Fijolica te u knjižnicama diljem Primorsko-goranske županije, a može se nabaviti i u Narodnom muzeju i galeriji Novi Vinodolski.

11

„Vinodolski zakon kroz sliku i rimu” kao leksikon za djecu

Kada govorimo o Ani Božić Blažević, moramo reći da je ona osoba koja zaista u punom i pravom smislu živi knjižnicu. Mislim da je Ani dan nezamisliv bez knjige. Ona je za nju izvor njezinih životnih sokova i nadahnuća. Ana po svoje knjige dolazi redovito, kao po kakvu hranu ili lijek jer one za Anu, u pravom smislu riječi, to i jesu. Samo je bilo pitanje vremena kad će to nakupljeno bogatstvo, činjenica, misli, osjećaja, opisa i atmosfera koje skrivaju knjige, a koje su se vremenom taložile u Ani, izaći na površinu. Jako mi je drago da ova slikovnica dotiče dokument koji ima veliku važnost ne samo za Novi Vinodolski, nego i za cijelu Republiku Hrvatsku.

Ana je svojom maštom i kreativnošću dotaknula slavni Vinodolski zakon iz 1288. godine - majstorsko djelo hrvatskog srednjovjekovnog prava. Zaodjenula ga je, posebnim ritmom i rimom, u prekrasno novo ruho, udahnula mu novi život s osebujnim dječjim likovima i pričom. Na djeci prihvatljiv način pokušala nam je približiti njegov sadržaj, ali i okolnosti i aktere donošenja istog utjelovljene u likovima dječaka Ivana, Leonarda, Dujma, Bartula i Vida. Moram priznati da je pravni izraz Vinodolskog

zakona dosta štur i suhoparan, a zahvaljujući Aninom pristupu, on je oživio na jedan posve drugačiji, živopisniji, zanimljiviji i privlačniji način. Autorica je pokušala najvažnije odrednice Zakona prikazati što plastičnije i prihvatljivije dječjoj dobi, što nije, s obzirom na stručan sadržaj i jezik koji se koristio prije 735 godina, nimalo lak zadatak, jer se radi o odredbama običajnog i kaznenog prava. Na simpatičan i duhovit način ova nam slikovnica predstavlja odredbe koje se odnose na krađu, razbojstvo, gubitak časti, čak i ubojstvo. Progovara i o danas važnim temama kao što su ženska prava i uloga svjedoka. Dotaknula se Božić Blažević prava i obveza popova, ali i običnih seljaka. Zasladila to sve medom i pčelarstvom koje se također, po prvi put, spominje u Vinodolskom zakonu. Sva ta nabranja teku pitko i lagano zahvaljujući posebnom ritmu kojeg stvara rima. Cijeli tekst pleše s rimama i uz rime, a one su djeci, ali i ne samo njima, posebno zanimljive jer poput timbra još dugo odjekuju u nama. Na samome kraju autorica sažima sve najvažnije fakte o Vinodolskom zakonu i taj je tekst zapravo leksikon najvažnijih činjenica za djecu o ovom važnom pravnom zapisu.

Barbara Kalanj-Butković

Očuvanjem ribarske baštine do novih doživljaja za posjetitelje

Piše: Sandra Ristić

Višestoljetna tradicija i jedinstveni način izlova tune na Sjevernom Jadranu trajno su obilježili život na Kvarneru i Vinodolu. U kontekstu ovog članka misli se prvenstveno na život naših obalnih naselja - Novog Vinodolskog, Povila i Klenovice. Ribolov na „tunere stajaćice” svakako je jedan od najdomišljatijih načina ribolova u povijesti, a iako točno vrijeme njegova nastanka nije sasvim poznato, povijesni tragovi sežu sve do vremena Zrinskih i Frankopana. Danas se izraz „tunera” koristi za promatračnicu, odnosno visoke drvene ljestve pozicionirane na obali mora s koje su ribari promatrali kretanje riba – tuna. No, za one koji ne znaju, te ljestve nazivaju se „stražom”, „čekom” ili „promatračnicom”, dok se „tunera” zapravo odnosi na mreže za lov tune.

Na širem području grada nekada su postojale straže Porto Teplo, Punta Magdalena, Povile, u Smokvici straža Čardak, u Novom Vinodolskom straža San Marino, dok su na području Klenovice postojale čak četiri straže - Školjić, Valentin, Žrnovnica I i Žrnovnica II. Upravo u ovim povijesnim činjenicama leži uporište realiziranih projekata unaprjeđenja javne infrastrukture isprepletenih promocijom bogate ribarstvene baštine ostvarenih na temelju FLAG natječaja tijekom proteklog programskog razdoblja Europske unije od 2014. do 2020.

13

FLAG (engl. Fisheries local action group) ili LAGUR (Lokalna akcijska grupa u ribarstvu) partnerstvo je javnog, civilnog i gospodarskog sektora u ribarstvu, preradi ribe i akvakulturi osnovano s ciljem razvoja ribarstva na lokalnom području i očuvanja ribarstvene i pomorske baštine u potpunosti financirano sredstvima Europske unije. Područje Grada Novog Vinodolskog pripada FLAG-u Tunera koji obuhvaća teritorijalni ustroj sedam jedinica lokalne samouprave: Grada Bakra, Grada Crikvenice, Grada Kraljevice, Grada Novog Vinodolskog, Općine Fužine, Općine Kostrena i Općine Lokve, a koje na ovaj način čine jedinstveno ribarstveno područje. Za jedinice lokalne samouprave FLAG-ovi imaju ulogu „kanala” do bespovratnih sredstava što je Grad Novi Vinodolski prepoznao i u potpunosti iskoristio. Tako su danas u naselju Povile obnovljene dvije promatračnice postavljene na rtu Sveta Magdalena i plaži Puntica, za koje možemo reći da ukazuju na prošla vremena i najvažniju gospodarsku djelatnost u povijesti ovoga kraja te čuvaju uspomenu na ribarstvenu baštinu te doprinose prepoznatljivom amblemu ribarstvenog područja obuhvaćenog LAGUR-om Tunera.

Ribarska kuća

Život stanovnika Klenovice oduvijek je vezan za more. Za Klenovare more život znači. Tome svjedoči i ribarska kućica smještena uz samu obalu u centru mjesta, koju su koristili članovi prve ribarske Zadruge Udarnik, a koja podsjeća na ulogu ribarstva i pomorstva u životu Klenovara. Adaptacijom i opremanjem ribarske kuće stvoren je mali interpretacijski centar koji će uz stalni postav, od predmeta prikupljenih iz klenovarskih ribarskih obitelji i prezentacijom nematerijalne ribarstvene i pomorske baštine kroz multimediju, očuvati uspomene na razvoj ribarstva u Klenovici, živote ribara i ribarskih obitelji, ribarenje i dogodovštine te stvoriti jedan potpuno novi doživljaj za posjetitelje našega kraja.

- 14 Novi Vinodolski se također dotakno očuvanja ribarstvene i povijesne baštine kroz projekt uređenja edukativne staze „Ribarske priče” u Parku Ivana Mažuranića. Iako je Novi gospodarski bio okrenut zaleđu, poljoprivredi i šumarstvu, značajan dio gradske svakodnevice bio je povezan s morem i ribarstvom na što nas podsjeća obnovljena tunera na otočiću San Marino Zahvaljujući ideji podizanja svijesti o zaštiti okoliša i pritom stvaranja novog turističko-edukativnog sadržaja, kroz unaprjeđenje javne infrastrukture društvene namjene, jedan dio Parka dobio je novo ruho.

Mediteranska prehrana

Uz podizanje novih nasada, izvedbu podzida, sanaciju gaznih površina, ugradnju klupa te sunčališta u kontaktnoj zoni Parka i kupališta, izvedene su i betonske klupe u obliku slova glagoljice koje u Park unose duh povijesti, a na njima su pozicionirane oznake s QR kodovima. Kroz ukupno sedam lokacija QR kodovi posjetitelja, putem njegovog vlastitog pametnog uređaja, „vode” kroz zanimljive turističko-edukativne priče iz povijesti, ribarstva, akvakulture, zaštite i očuvanja okoliša. Posjetitelj, osim ugodne šetnje kroz Park, na ovaj način svakih nekoliko koraka ima priliku upoznati povijest lokaliteta, uvidjeti ljepotu flore i faune akvatorija Novog Vinodolskog, osvijestiti se o negativnom utjecaju čovjeka na more te važnosti njegova očuvanja i saznati više o brojnim blagotvornim učincima konzumacije ribe na ljudsko zdravlje. Da je riba glavni predstavnik mediteranske prehrane uči se i u Dječjem vrtiću „Fijolica”. Budući da se zdrave navike stječu od malih nogu, s Dječjim vrtićem je, u cilju podizanja svijesti o nutritivnim vrijednostima ribe, osmišljen projekt „Ribu slatko jedem ja da se mozak brzo razvija”. Projektom je nabavljena oprema za kvalitetniju pripremu obroka koja će osigurati zadržavanje nutritivnih svojstava proizvoda ribarstva i akvakulture pa se broj ribljih jela za djecu povećao s četiri na šest jela mjesečno, čime se direktno utječe na promjenu prehrambenih navika u djece. Svi projekti u skladu su s Lokalnom strategijom u ribarstvu 2014. - 2020. FLAG-a Tunera te su realizirani u razdoblju od 2020. do 2023. godine. Ukupna vrijednost svih ovih projekata iznosi 346 tisuća eura, a s 282 tisuća eura sufinancirani su sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

15

Naše lipo “ ČA “ !

Piše: Barbara Krišković

Pred niko vrime naišla san na jedan papirić z prastarih novin na kome piše da je va bakarsku školu 1914. leta, z gornje Hrvacke prišal profesor ki je predaval Hrvacki jezik. Dobil je mladi gospodin kamaru poli gospe Francike „pul Kaštela“. Ona ga pripelje va kamaru i ovako mu počme tumačit: „Ovo van je kamara, čara aš ima dve lepe poneštre. Višta van je lipo, aš su poneštre obrnjene na more. Šušta na kućete je fanj dobra. Kućetu san van načinila i klala krpatur, aš je noći zima. Ude van je komodin i nutar bukalin. A va koriduru van je sekret. Sad san van se speglala. Ste me razumeli? Ja vas gospođo – odvrti profesor – ne razumijem. A gospa Francika primijeti: Kakov ste vi profesor Hrvaskog zajika kad ne razumete po hrvaski?“

Iako sej to dogodilo pred više od sto let, položaj hrvackoga jezika i njegovih dijalektih samo je gori, zač je onih ki ga govore se manje i manje. Lokalni govori pomalo nestaju va korist standardnoga jezika. S tin da, ko ni ov profesor, ni naši vlastodršci ne razumiju da hrvacki jezik ni samo „što“, nego i „kaj“, ali i naše lipo „ča“. Ono je va toj tzv. „zlatnoj formuli“ najviše ugroženo. Niki, baš niki se ne trudi da se to promini, a odgovor ne leži samo na dobrimi zakonimi, nego i na ljudimi.

Većina ako ne i si oni ki žive va Novome osjećaju njegovu posebnu lipotu i energiju, ništo drukčije. Isto je tako i s onimi ki ga baren jedanput posjete, pridu va njega povremeno ili samo slučajno pasaju kroz njega. Često se vraću nazad, fale ga na sa usta, čude se njegovimi prirodniimi lipotami i važnimi povijesnimi ulogami i se najlipše i najbolje o njemu pripovidaju dalje. Puno je toga ča smo va Novome sačuvali i ča sej njegovalo kroz sakakova, pa i najteža vrimenta. Samo da spomenen naš prelipi narodni običaj „Mesopust“ koga se nismo oteli odreć ni kad je bil zabranjen i politički nepodoban.

16

Ljudi su se žrtvovali i čuvali ga. Ipak, dogodio se je va semu tome i jedan propust – malo pomalo naš lipi novljanski govor nestaje i ne moren reć da smo za to sami kriv. Toj prirodni proces, ali moren reć da san radi toga jadna.

Se se manje va sakodnevnome govoru, a pogotovo zmed mladih čuju novljanske besede. Nike su se i skroz zgubile i zaboravile. Zač smo to dozvoleti? Smol to mogli sprećit? Ne znan. Znan da si skupa trebamo čuvat taj važan del našega identiteta i neka nan to simi bude va zadaći.

Znate onu: najbolje vrime za posijat sime za drvo bilo j pred dvajset let, a drugo najbolje vrime j danas.

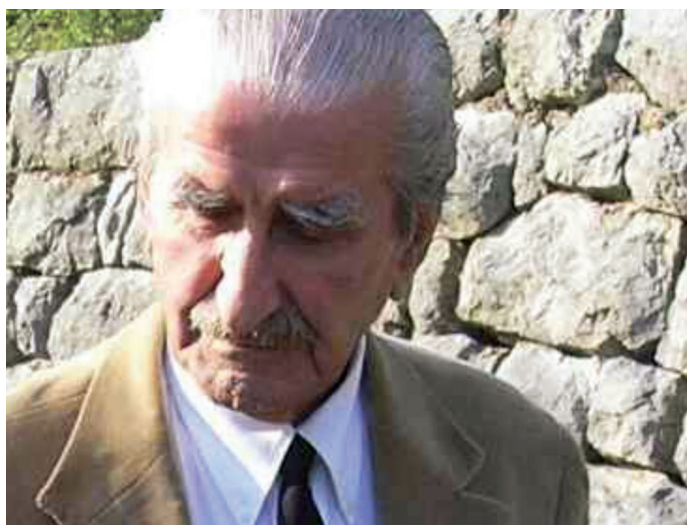
Nemojmo s dicun „štokat“. To će tako i tako naućit va školi. Prenašajmo in to neprocjenjivo blago ovoga našega kraja i ljudi, ko ča su ga prenašali i nami naši oci, matere, babe i dedi. I da se vratin na početak ovoga teksta – naše ča je isto hrvacki jezik ko ča je to i „što“ i nijedna odgojiteljica i nijedna učiteljica ne smi ditetu zabranit govorit čakavštinun. Jezik je izraz identiteta.

S nadun i željun da ćemo se si, pogotovo mi ki smo va direktnon kontaktu sa svojun ili tujun dicun, malo trgnut i više potrudit oko toga, pozivan vas da se va vrtiću, va školi, na igralištu i na placi čuje naš dragi novljanski, čakavski govor.

Vijek Srećka Kabalina - Požupa

Piše: Ante Peričić

„Ono što činimo za života odjekuje u vječnosti” misao je koja mi je pala na um kada sam, pomažući Fedoru Mudrovčiču prilikom pisanja monografije našeg Nogometnog kluba Vinodol, razmišljao o životu i radu Srećka Kabalina – Požupa i važnosti povijesnih izvora i zapisanih svjedočanstva. Njegovo djelo tako odjekuje u vječnosti dajući nam uvid u minulo doba i stvarajući na taj način vezu između vremena prošlog i vremena budućeg koja su, „eliotovski” rečeno, prisutna u vremenu sadašnjem. U svome kvalitetom i kvantitetom bogatom životnom vijeku Kabalin nas je sve zadužio te bismo bez njegova entuzijazma i ljubavi koju je gajio prema rodnom kraju – ali ne samo deklarativno, kako to već mnogi čine - ostali zauvijek osiromašeni. Prošle se godine obilježilo deset godina od njegova odlaska (22. listopada 2013.), odnosno stotinu godina od njegova dolaska na ovaj svijet (22. kolovoza 1923.), a rodio se Srećko u obitelji Antona i Marije r. Mrzljak – Pijovice, dok je životnu ljubav pronašao u Leli r. Piškulić – Ulkinici s kojom je dobio dvije kćeri – Vesnu udanu Buneta i Olgu udanu Blašković. Njegov je obrazovni put započeo u Novom, da bi potom završio klasičnu gimnaziju u Sušaku i Varaždinu, studij medicine je prekinuo, a mladost mu je bila obilježena ne samo nesigurnim mirnodopskim razdobljem iza Velikoga rata, već i aktivnim sudioništvom u Narodnooslobodilačkoj borbi i to u 13. primorsko-goranskoj diviziji.

18

Svi koji su imali prilike surađivati s Kabalinom pamte ga, prije svega, kao džentlmena.

„Već je na prvi pogled bio uglađen i fin gospodin. Ima tih ljudi koje ne volimo sresti na ulici; ali tetac Srećko bio je čovjek za kojega ti je bilo drago kada bi ga sreo i razmijenio s njim pokoju besjedu. Volio je razgovarati, bio je izrazito ljubazan, a pamtim ga kao zaljubljenika u ono novljansko, u ono naše izvorno, a u sjećanju su mi, još iz djetinjstva, ostale književne večeri čakavskih pjesnika koje je u Novom dugo godina organizirao. Teški lokalpatriot. Volio je štorije i znao ih je mali milijun, uvijek se oko njega sakupljalo društvo i to je samo jedan od dokaza da su ga ljudi itekako voljeli” prepričava nam ravnateljica Narodne knjižnice i čitaonice Novi Vinodolski Barbara Kalanj Butković, naglašavajući kako je Kabalin do srži bio zaljubljen u novljansku čakavštinu, baš kao i njegov brat David Daša Kabalin.

Kako to piše Krsto Zoričić u svom „Novljanskom bibliografskom leksikonu”, Sokolić je bio turistički djelatnik, publicist i kulturni djelatnik.

„Do 1946. radi kao učitelj pa kao šef računovodstva u Komunalnom poduzeću u Novom. Od 1961. - 1962. godine najprije je član, (1963. - 1970.) predsjednik, a potom (1971. - 1989.) tajnik Turističkog društva. Od 1949. - 1951. tajnik je Narodne čitaonice pa njen potpredsjednik, zatim potpredsjednik Skupštine općine Crikvenica, predsjednik Mjesne zajednice Novog (1992. - 1993.) i 1993. - 1997. gradski vijećnik Novoga. Bio je predsjednik Sportskog ribolovnog društva Liganj i predsjednik (od osnutka, 1971.) Katedre Čakavskog sabora Novljansko kolo u Novom, do 2003.”

Njegova kći Vesna potvrdila nam je kako je otac, premda izrazito apolitičan, njoj i sestri joj Olgi uvijek govorio kako su prije svega Novljanke, Primorke i Hrvatice, a onda sve ostalo.

„On je pripadao Novom, stopostotno i čitavog života. Neka druga su vremena danas u odnosu na ona u kojem je naš

tata živio i radio, ali valja reći kako nije bilo djelića našeg grada ili bilo čega vezanoga za naš Novi, a da se tata toga, na ovaj ili onaj način, nije dotakao ili da nije srcem navijao za napredak. Pisao je i dnevnik; imamo doma gotovo 140 rukom ispisanih rokovnika. Spočetka su to bili samo događaji iz obitelji, a kasnije je tomu dodavao i društveni kontekst, članke iz novina, osmrtnice, fotografije... sve što je bilo vezano za Novi i novljanski kraj” prisjeća se Buneta dodajući skromno misao s kojom se, vjerujem, svaki čitatelj i čitateljica ovog teksta slažu „Novi ima puno malih-velikih ljudi, a Srećko zasigurno spada u tu skupinu”.

Da je tomu tako, potvrdila nam je i dugogodišnja, a sada umirovljena ravnateljica Narodnog muzeja i galerije Đurđica Krišković, tvrdeći kako je Srećko Kabalin bio osoba koja je obilježila kulturno-društveno-turistički život našeg grada. „Naše su familije bile susjede na Krasi. Pamtim ga još kao učenica i članica KUD-a kada bismo se susretali prilikom raznih događanja. Bio je sveprisutan, ali na pozitivan način. S druge strane, vrlo osebujan, pravi gospodin staroga kova. Općenito su Požupi, kao obitelj, veoma fini, ali to nije ona umjetna finoća koju često susrećemo kod ljudi, već ona iskonska i prirodna, nenadmena, ona koja se nosi od doma. Čitavog života, koliko ga ja pamtim, bio je reprezentativan i uviđavan; izbjegavao je sukobe i bio hodajuća enciklopedija, a istovremeno je bilo tako lako s njime surađivati. Obilježio je dio mog života, kao i kulturni život i turističku djelatnost našeg grada. Trudio se voditi računa o stvarima o kojima se danas, nažalost, puno manje vodi” svjedoči Krišković. Kabalin je dobitnik i turističke Nagrade za životno djelo Antun Štifanić za 2000. godinu. Bio je suradnik Novog lista i Večernjeg lista; objavio je knjižicu „Narodno kolo i mesopusni običaji u Novom” (1981.) i „Novi Vinodolski – prvo stoljeće turizma 1878. - 1978.” (1985.). Igrao je nogomet, a u „Novljanskom zborniku IV” ostao je i njegov članak o razvoju novljanskog nogometa, odnosno povijesti NGŠK-a, NK Vinodola i Poskoka.

Puno je tih uspomena... započela je naš telefonski razgovor Srećkova kći Olga, ali jedna se, ipak, posebno pamti. „Moja djeca, Krunoslava i Srećka, došle su na ovaj svijet na rođendan deda Srećka. Imao je tada 51 godinu. Zato je jedna dobila ime po dedu Srećku, a druga po dedu Kruni. To je ocu bilo veliko veselje. Znao, u ono vrijeme nije bilo ultrazvuka i svi su mislili da ću roditi blizance, ali nitko nije bio siguran, a tata me vozio u rodilište i u glavi mi je ostao svaki detalj, svaka crtica tog putovanja od Crikvenice do Rijeke, jedno pravo živo sjećanje kojemu se često vraćam. Malo je takvih očeva; očeva koji bi svako jutro, točno u osam sati, zvali i raspitivali se je li sve u redu i trebali li nam što. Vodio je veliku brigu o nama, a mi smo tu ljubav vraćali čitavog života, posebno u starosti, koliko smo god mogli i mami, i tati” otkriva nam Blašković, dodajući kako je uvijek djecu, unuke i praunuke nastojao usmjeravati putem ljubavi – ljubavi prema obitelji, prema Novom, prema Hrvatskom primorju i Hrvatskoj. „Što sam starija, sve više shvaćam koliko su njegovi obzori bili široki. Voljela sam s njim jedriti i loviti ribu; u svakom životnom dobu uživala sam u njegovom društvu, što nije tako čest slučaj jer se roditelji i djeca nerijetko udalje jedni od drugih. A Mesopust... Mesopust je u našoj kući oduvijek bio blagdan, a u očevu je srcu bio od malih nogu i tako je i nas odgajao, a mi smo tu ljubav prenijeli i na naše mlađe. Čini mi se da je osamnaest puta čitao Žitak i čitavog je života bio među pivačima. Vjerujem da bi bio sretan kada bi vidio koliko njegovi praunuci Matko i Lovro srčano sudjeluju u mesopusnim običajima, jedan kao novljanski, a drugi kao zagonjski mesopustar i tako cijeloga života” prisjeća se Blašković čas kroz suze, čas kroz smijeh uspomena na svoga oca Srećka.

Uspomena, uspomena je mnogo i ako je istinita ona da čovjek ne umire sve dok sjećanje na njega živi u srcima ljudi, onda je Srećko Kabalin živ čovjek; ali živi on i preko svega što nam je u amanet ostavio – preko svojih dnevnika i povijesnih izvora koje je dokumentirao, kao i kazeta na kojima su snimljene novljanske narodne pisme i njegovi razgovori s našim sugrađanima koji odavno nisu s nama. Taj život, snimljeni i pisani život Srećka Kabalina – Požupa, ostaje na nama da iz njega učimo, da se na njemu nadahnjemo; da ga ponovno otkrivamo i proživljavamo.

Veliki potencijal novljanskog tenisa

Piše: Ante Peričić

Ove sportske sezone Novi Vinodolski slavi stotinu godina od službenog početka profesionalnog sporta, odnosno osnivanja Novljanskog građanskog športskog kluba. Obljetnica je to koja nije isključivo vezana za Nogometni klub Vinodol, već i za ostale sportove pa tako i tenis koji se u Novom igra i više od stotinu godina. Sport za bogataše, kako se to često može čuti, u našem gradu baštini Teniski klub Vinodol, a mi smo za Novljanski list probesjedili s predsjednikom spomenutog, Igorom Rubčićem i tajnikom Hrvojem Kriškovićem, sve kako bismo saznali nešto više o njihovom djelovanju, brigama, željama, ali i teniskim počecima.

Ljubav na prvi pogled

„Sjećam se kako sam, za vrijeme ljetnih praznika, radio na održavanju i iznajmljivanju terena u Parku. Tenis terene tada su držale legende novljanskog tenisa – pokojni dr. Josip Frković Joja od kojeg sam najviše i naučio te Vlado Butković koji je također igrao tenis i podučavao nas mlađe” preporučava Rubčić na kojeg se nadovezuje Krišković čiji su teniski počeci slični, ali vezani za druge osobe i drugačije okolnosti: „Sve je krenulo u ljeto 1994. godine. Gospodin Rešad Mujkanović oformio je grupicu s trojicom mojih prijatelja i sa mnom te su tu počeli moji/naši prvi teniski koraci. Ljubav je bila na prvi pogled i obostrana. U to vrijeme tenis je, zbog velikih uspjeha naših tenisačica i tenisača - ponajviše Gorana Ivaniševića,

20

bio veoma popularan pa je i to doprinijelo da se u tom sportu ostane. Kroz svoje odrastanje koketirao sam s mnogim sportovima, ponekad i marginalizirao tenis, međutim, kako kažu, prva ljubav zaborava nema” otkriva nam Krišković. Bez obzira na stoljetnu tenisku tradiciju u našem gradu i dalje je postojan problem infrastrukture, a naši će se sugovornici složiti s tom općepoznatom činjenicom i detektirati je kao ključni problem novljanskog tenisa. „Kada je riječ o infrastrukturi, svi znamo koliko je ona bitna za bilo koji sport. Nadamo se u skorije vrijeme izgradnji još jednog teniskog terena. O tom se pitanju već neko vrijeme aktivno razgovara i poduzeti su neki koraci. Velika bi to stvar bila za naš teniski kolektiv jer bi sigurno dodatno popularizirala sport među našim najmlađim članovima kojih je svake godine sve više. S te strane vidim mogućnost velikog napretka i taj bi korak bio od velike važnosti. Valja naglasiti odličnu suradnju s gradskim „ocima”, izlaze nam u susret maksimalno i uživamo njihovu veliku podršku. Imaju sluha za svaki naš prijedlog i smatram da je sprega Grada i kluba najbitniji faktor za uspješno funkcioniranje kluba, ali i za infrastrukturni napredak” tvrdi Krišković, a Rubčić će dodati kako Teniski klub Vinodol, bez obzira na postojeće probleme, iste postojano nastoji amortizirati.

Stogodišnjica terena

„Tenis teren u Parku slavit će 2026. godine sto godina otkako je izgrađen i mislim da sam time dovoljno rekao. Uz veliki angažman tajnika Kriškovića, koji istovremeno podučava djecu i održava teren, tenis u Novom opstaje i čvrsto vjerujem da ćemo ga uspjeti dignuti na još višu razinu. Da bi sve to funkcioniralo, potrebna su ulaganja. Prostora za napredak ima u svim smjerovima, ali za sada je najbitnije da se rekonstruira postojeći i izgradi još jedan teren kako bi se stvorili osnovni preduvjeti za daljnji progres. Bez navedenog nema smisla razmišljati o drugim stvarima. Samo za primjer, u ljetnoj školi imamo jako puno djece, a kasnije ih ne možemo zadržati i trenirati zbog neadekvatne infrastrukture. Dosad je suradnja s Gradom i pripadajućim mu institucijama bila korektna te smo uvjereni kako će nas gradonačelnik Tomislav Cvitković nastaviti podržavati.” Aktivnosti kluba, potvrdit će naši subesjednici, mnoge su, a uključuju, između ostalog, i organiziranje i provođenje teniskih natjecanja sportskih priredbi i programa – ljetna škola tenisa, iako jedan manji broj djece trenira i zimi u dvorani, kao i tradicionalni turnir za Dan pobjede te u prosjeku još tri turnira i klupsko prvenstvo; sportske pripreme i sportske poduke, upravljanje sportskim objektima, ostvarivanje suradnje te razmjena iskustava s drugim srodnim udrugama, klubovima, kao i suradnja sa svim organizacijama i institucijama koje podupiru rad Udruge, suradnja s tijelima državne i lokalne uprave i samouprave te stručnim i znanstvenim ustanovama glede ostvarivanja ciljeva udruge.

Teniska sezona

„Kada govorimo o teniskoj sezoni koja je iza nas, kao i dugi niz godina, za naše najmlađe organizirana je ljetna teniska škola. Pritom, odaziv je bio ogroman te je u spomenutoj sudjelovalo više od četrdesetero djece. Važno je naglasiti da je za našu djecu od jeseni 2021. godine organizirano i treniranje u sportskoj školskoj dvorani. Velika je stvar da se tenis iz ljetnog polako pretvara u cjelogodišnji sport i postoji kao dodatna opcija za našu djecu. Teniski klub sudjeluje i u suorganizaciji sportsko-rekreativne manifestacije FIT4NOVI na kojem se redovito pojavljuje više od dvadeset sudionika, mahom sa šireg novljanskog područja“ tvrdi Krišković, dok Rubčić naglašava da su im djeca prioritet i ponavlja kako je važno realizirati projekt dvaju terena u Parku: „Bitno je reći da je Novi Vinodolski, kao važna turistička destinacija, ostao na jednom jedinom terenu i mi tu vidimo svoju šansu. Teniska sezona je, za sada, na lokalnoj razini jer zbog navedenih razloga, od kojih je infrastruktura na čelu, ne možemo sudjelovati na natjecanjima, iako naši stariji članovi igraju ligu u Rijeci, a neki i u Zagrebu te se nadamo da će se to promijeniti i da ćemo imati čim više djece na natjecanjima.”

Ne smijemo stagnirati

Tako je realizacija dvaju terena u Parku, edukacija učitelja tenisa i ulaganje u rad s djecom, ustroj teniske škole, natjecanja te registracija pri Hrvatskom teniskom savezu (jer su u ovom času udruga) rezime njihovih planova u budućnosti. Najljepši bi poklon, naglasili su, bilo ranije spomenuto uređenje terena. „Naš teren u Parku jedan je od najstarijih terena u Hrvatskoj. Moja je želja, kao predsjednika kluba, a tako i Hrvojeva kao velikog entuzijasta i tajnika – i na njoj ćemo obojica ustrajati, da se taj projekt ostvari i da se oformi edukacija grupe djece s posebnim potrebama. Ta vizija ima velikog potencijala i u njezinu realizaciju čvrsto vjerujemo. Za kraj, ne zaboravimo kako i uspješna teniska obitelj Majoli potječe upravo iz Novog Vinodolskog, a i naša je dužnost unaprjeđivati djela naših predaka. Ne smijemo stagnirati.”

Puntape koji resi naš grad

Razgovarao: Ante Peričić

Pored institucija koje su osnovane kako bi baštinile (nekad više, nekad manje uspješno) naše kulturno nasljeđe, mnogo toga u našoj zemlji ovisi o entuzijazmu – tom, kako je to zapisao novozelandski povjesničar političke misli J. G. A. Pocock, „naličju prosvjetiteljstva”. Bez dobre volje i nositelja luči naše bi društvo duhom bilo siromašnije no što to jest i stoga im svima, i ovom prilikom, jedno veliko hvala. Jedna od tih lučonoša je i Snježana Kabalin, naša sugrađanka koja je, prije više od četvrt stoljeća, utemeljila žensko klapsko pjevanje u našem gradu, a prije jedanaest godina i klapu Puntape – nezaobilazni akter našeg društvenog i kulturnog života. O ženskom klapskom pjevanju u Novom Vinodolskom, motivaciji, anegdota i budućnosti – o raznome smo porazgovarali, ali smo započeli pitanjem - kako je sve to započelo?

Ljubav prema klapskoj pismi tinjala je u meni puno prije samog osnutka prve ženske klape u Novom Vinodolskom. Te davne 1997. godine, zahvaljujući podršci dragih prijateljica, kao i zajedničkoj ljubavi prema klapskom pjevanju, osnovala sam žensku klapu Mažurana. Prvu postavu klape sačinjavale su: Tamara Kalanj, Dragica Bevcer, Marija Marinković, Ana Tomić, Milica Živčić, Ljubica Madić-Car, Marina Stanić, Irena Madić-Car, te Snježana Kabalin. Klapa Mažurana je djelovala kao sekcija KUD-a Ilija Dorčić iz Novog Vinodolskog, njegujući klapski izričaj i kao takva sudjelovala je na brojnim smotrama klapa u zemlji i inozemstvu, kao i na klapskim festivalima u Omišu i Senju. Tijekom rada klape Mažurana, izmjenjivalo se članstvo klape, kao i voditelji, među kojima su bile Đurđica Miklić, zatim Marija Prpić i Teodora Festini. Nakon trinaest godina neprekidnog rada, klapa Mažurana zbog opravdanog osipanja članstva, prestaje djelovati s nadom i željom za ponovnim okupljanjem.

23

Niste dugo čekali te ste brzo nakon gašenja Mažurane osnovali klapu Puntape, a imenom vas je krstio, ako se ne varam, novljanski pjesnik Gojko Sokolić-Kozarić?

U pravu ste. Znete, kao i u brojnim drugim primjerima, tamo gdje je, iz današnje perspektive, prije 26 godina posađeno sjeme, 2012. nikla je nova mladica. Na nadahnuću i iskustvu koje je ostalo za klapom Mažurana, osnovana je ženska klapa Puntape. Baš kao što Puntape (broš) resi naše klapske odore, tako i ljubav prema klapskoj pjesmi resi i ispunjava naše duše. Sime je posijano, i nije nas strah da će i dalje nicati nove mladice klapske pisme.

Novi – grad lipe klapske pisme

Možete li se osvrnuti na životopis klape Puntape i na godine što su iza vas?

U ovih 11 godina svoga postojanja razvile smo brojna prijateljstva s ljudima s kojima dijelimo ljubav prema tom glazbenom izričaju. Veselimo se i bivamo pozivane te s radošću odlazimo na brojne klapske susrete – smotre. Na tim susretima, koji su sada već postali tradicionalni, promičemo ime svoga grada, Novog Vinodolskog, u zemlji i inozemstvu. Isto tako, sudjelujemo na brojnim klapskim natjecanjima na kojima smo polučile i određene uspjehe. Godine 2019. na Festivalu KIK (Klape Istre i Kvarnera) u Buzetu, osvojile smo treće mjesto, a iste godine dobile smo brončano priznanje na 5. Natjecanju hrvatske tradicijske vokalne glazbe – Klape u Zagrebu. Prošle, 2022. godine smo se sa svojim debitantskim nastupom uspjele plasirati u finale FDK-a u Omiš te tako doprinijele tomu da se ime Novog Vinodolskog opet s ponosom spominje kao ime grada lipe klapske pisme. Vjerujemo da, kao zaljubljenice u svoj grad Novi, svojim radom i nastupima uvelike doprinosimo kulturi i kulturnim događanjima u našem gradu, od kojeg oduvijek dobivamo veliku podršku, što financijsku, što moralnu. Ovim se putem želimo zahvaliti našem

gradonačelniku, gospodinu Tomislavu Cvitkoviću, na velikoj podršci koju nam nesebično pruža. Želimo se zahvaliti i gospodinu Mariju Butorcu na pomoći kada nam je god ona potrebna. Također, hvala svim bivšim članicama i Mažurane i Puntapea na njihovom doprinosu ženskom klapskom pjevanju u Novom Vinodolskom. Hvala KUD-u „Ilija Dorčić” na predivnoj suradnji te predsjednici Đurđici Krišković. Voljela bih spomenuti da smo prošle godine jednom lijepom manifestacijom proslavile dva jubileja: dvadeset i pet godina ženskog klapskog pjevanja u Novom Vinodolskom, kao i svoj 10. rođendan. Ponosne smo osnivačice i domaćice sada već 10. Ljetne smotre klapa u Novom Vinodolskom, gdje redovno okupljamo klape iz različitih dijelova Lijepe Naše i inozemstva, na veliko zadovoljstvo i publike i sudionika. Zahvaljujemo se svima koji nam redovno pomažu u realizaciji smotre. Uz pjesme klapskog izričaja, njeđujemo i obrađujemo pjesme izvornog novljanskog folkloru te ga tako i mi čuvamo od zaborava.

Puno vremena provodite skupa te vjerujem kako se pri svakom susretu dogodi ponešto za pamćenje. Koji su to najduhovitiji i najdraži trenuci što ste ih zajedno doživjele te što vama pruža ova aktivnost u životu?

Klapskih anegdota ima puno i nisu baš sve za širu javnost (smijeh). Mogla bih spomenuti da je i sastavni dio naše putničke prtljage pakovanje riže od jednog kilograma. Nije to nikakva klapska amajlija, već nužan rekvizit s obzirom na to da jednoj članici redovno mobitel pada u toaletnu školjku pa joj onda riža dođe kao „prva pomoć” za spas uređaja (po tko zna koji put, haha). Najdraži trenuci... pa, ima ih više: dobra proba, dobar nastup, dobar plasman - ako nan se posrići. Meni je divan i neprocjenjiv osjećaj pjevati u klapi sa svojim djetetom kao klapskom kolegicom. Zatim, tu su naša prelijepa druženja puna smijeha i veselja. Vjerujem da se sve ovim bavimo zbog velike ljubavi prema klapskoj pismi, a i zbog kvalitete života koju nam ova aktivnost i naša mala skupina pruža.

„Krug koji život znači”

Kada ste već spomenuli probe i plasmane, kako izgledaju pripreme za nastupe? Članice klape su žene različitih dobi i zanimanja, kako se stignete uskladiti?

25

Pripreme za nastupe često znaju biti izuzetno naporne jer ne možemo izaći na pozornicu i pred publiku nepripremljene i neuvježbane. Vjerujte, to se itekako vidi i osjeti, a naročito to vidi publika. Svi su nam nastupi dragi, ali uvijek postoje i oni malo draži, a to su nastupi nakon kojih slijedi lijepo klapsko druženje s puno pisme i smiha. To nam je uvijek najbolja nagrada za trud koji ulažemo. Godišnje odradujemo mnogo nastupa u svojem gradu, naročito ljeti jer smo turistički grad te, kako sam već prije spomenula, odlazimo na brojne smotre i klapske festivale. Često nam nije lako uskladiti obiteljske i poslovne obaveze s klapskim aktivnostima, zato što smo žene i majke, ali se trudimo dati sve od sebe kako bismo opstale u „krugu koji život znači”.

U kojem sastavu klapa danas djeluje?

Klapu čine sljedeće članice: Sanja Svetić – 1. sopran, Dora Kabalin – 2. sopran, Tena Peričić – 2. sopran, Gordana Jović – 1. alt, Dijana Butorac-Uremović – 1. alt, Melina Zoričić – 2. alt, Snježana Kabalin – 2. alt. Klapa djeluje kao Udruga za očuvanje klapske pisme „Puntape” Novi Vinodolski te su njezini članovi sve članice klape, kao i Marina Šamanić, Kristina Pavelić i Tamara Maretić čiju pomoć, suradnju i podršku iznimno cijenimo. Dosadašnji voditelji klape bili su: Ines Cvitković-Kalanjoš, Mario Butorac i Siniša Žigrović, a sadašnji je voditelj Darko Cerniar.

Gdje vidite budućnost klape Puntape?

Pa, ustvari, budućnost klape vidim i zamišljam onako kako je to bilo na samom početku, a to je rad s puno ljubavi, emocije, lijepog prijateljstva i druženja, začinjeno s malo ambicije prema nekim novim uspjesima u klapskom svijetu, s nadom da smo utabile stazu nekoj budućoj novoj postavi koja će ovo voljeti, baš kao što volimo

Novljanska jutra za klavirom

Piše: Željko Slunjski

Mnogi koji u ljetnim mjesecima jutrom prolaze Šermanovom ulicom zastanu kod kućnog broja 12, pred jednom starom katnicom malo uvučenom od ulice s ograđenim vrtom koji s ulične strane krasi lovor i stara smokva i iz kojeg dopiru zvuci klavira. Da ugledni pijanist Veljko Glodić, redovni profesor na Odsjeku za klavir, orgulje i čembalo na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, nije bio sudionik ovogodišnjega 13. međunarodnog festivala klasične glazbe Art Novi, tko zna kada bi Novljani saznali da u svojoj sredini imaju faraona crno-bijelih tipki, kojeg je u ljepotu klavirske glazbe uveo glazbeni velikan Jurica Murai, u čijoj je klasi diplomirao 1980. godine. Umjetnički se usavršavao na Konzervatoriju Nove Engleske u Bostonu, gdje je magistrirao 1982., a šest godina poslije doktorirao na Floridskom državnom sveučilištu.

Prvi susret s novim

„Moj prvi susret s Novim Vinodolskim bio je daleke 1963. godine. Tada sam, kao petogodišnji dječak, bio s roditeljima u Novom na ljetnom odmoru. Sjećam se puta vlakom do Rijeke pa plovidbe brodom. Sljedeći put došao sam u Novi 1989. kao novljanski zet. Naime, supruga Sanja (djevojačko prezime Bradić, profesorica - mentorica u Glazbenoj školi Pavla Markovca u Zagrebu, op. a.) moja je kolegica sa studija, a oženili smo se nakon mog povratka iz Amerike.

Obitelj moje supruge po majci vuče korijene iz Novog koji se mogu pratiti sve do ranoga 19. stoljeća. Naš dom u Novom izgrađen je u drugoj polovici 19 stoljeća. S obzirom na to da smo supruga i ja profesori, često - i to ne samo ljeta, nego i praznike tijekom godine - provodimo u Novom. Odlaskom u mirovinu ta će razdoblja biti duža, tako da se može reći kako je Novi uistinu naš drugi dom” kaže gospodin Glodić čiji su sinovi također razvili ljubav prema Novom. Stariji Goran završio je medicinu, a prvi njegov posao liječnika bio je u turističkoj ambulanti u Novom! Mlađi Igor završio je Akademiju dramske umjetnosti. Snima glazbene video spotove od kojih su neki snimani u Novom!

Novi bez klavira

Zanimalo nas je zašto je Veljko kao glazbenik debitirao u Novom tek minuloga ljeta!?

„Zato što ne postoji koncertni prostor s glasovinom. Marija Mikulić, umjetnička ravnateljica Međunarodnog festivala klasične glazbe koji je za svaku pohvalu, prihvatila je ideju da pokušamo organizirati koncert na kojem bih svirao na pijaninu. Naime, lakše ga je transportirati. Koncert je bio uspješan i kod publike i kod kritike. Možda to bude poticaj da Novi nabavi klavir, tim prije što ima glazbenu školu. Na taj način obogatila bi se glazbena scena i ljeti i tijekom godine.” Povremeni Novljani su i kućni ljubimci supružnika Glodić. Mali obiteljski ZOO čine pas Viki, mačak Yoda - inače rođeni Novljanin i dvije kornjače. Prate ih na putu Zagreb - Novi koji dobro podnose. Inače, njihovi prvi kućni ljubimci, kažu „najdraži i nikad prežaljani”, bili su mačka Mici koju su našli u svojem novljanskom vrtu i kujica Cuki, nađena kao štene iza njihove kuće, na livadi. Osim ljubavi prema životinjama, Veljko Glodić ima i sportski hobi - trčanje.

„Kad sam u Novom, šetači me vide kako trčim po Obali Petra Krešimira IV. Novi je sredina impresivne povijesti i potencijala za profiliranje kao kulturna turistička destinacija. Veliki pomaci zabilježeni su u proteklom desetljeću gradnjom marina, planiranom prometnom obilaznicom i širenjem turističke ponude više kategorije. Poželio bih možda više sportsko-rekreacijskih sadržaja, kao što je teretana koja bi radila cijele godine, što ima Crikvenica, čak i Bribir, ali ne i Novi!”

Dobiva li Novi u Franji Deranji svoga Miljenka Smoju

Piše Željko Slunjski

Svakoga ljeta moj me novljanski susjed iz Šermanove (i pet godina stariji kolega) Franjo Deranja, koji je prije pedeset i pet godina zakoračio u svijet novinarstva, ugodno iznenadi i dočeka novim izdanjem svoga rukopisa. Ljetos to bijaše romansirana autobiografija „Rasadnik narcisa”. Prvo upitno pomislih je li riječ o lijepoj proljetnici, sunovratu, čiji cvijet ima alkaloid s narkotičkim djelovanjem, ili rasadniku dvonožnih hodajućih samoljubivih narcisa!? U svojem stvaralaštvu i sadržajno bogatom življenju s raznim iskustvima, zacijelo je autor susretao i takve tipove, upoznavao... posebice ako još imaju politički prefiks.

Čitanje „na dah”

Pročitah je, kako se kaže, „na dah”, kao kad ljeti žedan na ex popijem čašu pavlomirske žlahtine. Možda zato što preferiram ovu književnu vrstu, autobiografsku i memoarsku prozu k tome vjerujući autoru koji piše „da su događaji istiniti i većina imena, također”. Na gotovo sto devedeset stranica je rođeni Novljanin (kolovoz, 1947.) kroz trideset i jedno poglavlje majstorskim umijećem sastavio u zanimljivu cjelinu fragmente privatnoga života i radnoga vijeka. Prvi površni dojmovi o Franji Deranji otkrivaju tihog i samozatajnog čovjeka diskrecije... a već, čitajući prvo poglavlje, čitatelj upoznaje Franjina oca, amaterskog glazbenika, klarinetista, čovjeka ugodnog baritona koji je svojeg desetgodišnjega klinca Franju uveo u gradsku glazbu, koja je svirala na novljanskim sprovodima i u pojedinim prigodama budnice ulicama Novoga. Pritom je i neminovno sjećanje na dirigenta Antona Janowskog, gospodina u zrelim godinama, asketske vitkosti za kojega „klinac Franjo” nije mogao proniknuti „je li Čeh, Slovak ili Poljak”.

O Kotniku i Sokoliću

Čitanje stranica Deranjine autobiografije u nekom trenutku podsjeća na glumicu zagrebačkoga HNK-a, rođenu Somborku, pok. Elizu Gerner Strozzi Arko, koja se po umirovljenju prihvatila pera i pišući zanimljivo otela zaboravu mnoge za kulturu važne događaje i njihove protagoniste. Čitajući dolazimo do sedmog poglavlja u kojemu Deranja smjelo „otvara vrata” svoje intime, emotivnoga života koji je počeo jedne nedjelje na jednoj plaži, a idućih tjedana i mjeseci bilo je sve više nedjelja i iste plaže. Topla, predivna priča o početku veze s jednom Anom, poslije Franjinom životnom suputnicom

Jadrankom. Stranicu po stranicu Franjo vodi čitatelja prema hrvatskoj samostalnosti, prvim izborima, višestranačju, Domovinskom ratu, nestanku i potrazi za druželjubivim i skromnim zanatlijom Jurom, zagonetnoj smrti admirala Petra Šimića nakon ispijene šalice kave, svojim razgovorima s nedavno preminulim generalom Antonom Tusom, policajcu koji je ustrijelio novljanskoga branitelja... Podsjeća Deranja i na Josipa Kotnika, glasovitog astronautičkog stručnjaka koji je imao kuću u Novom, konstruktora žiroskopa primjenjenog u američkom svemirskom programu Apollo, a dvadeseto poglavlje posvećeno je dr. Josipu Sokoliću i vremenu njegova kardiološko-kirurškog trijumfa te novljanskim trenucima... Na trenutke kroničar Novoga nepretenciozno podsjeća i nameće pitanje: ima li Novi u Franji Deranji svojega Miljenka Smoju!? S jednakom pozornošću čita se i sjećanje na razgovor sa župnikom, don Antom (ime je fiktivno!), u konobi s vinotekom o postojanju dviju Bašćanskih ploča. Intrigantno, zanimljivo, poučno... Stranicu po stranicu čitatelj dolazi do rasadnika narcisa, dobre humanitarke Danke koja, uzgajajući i prodajući narcise, barem simbolično pomaže ženama oboljelim od raka dojke. Savjet: svakako čitati!

Tiskanje knjige „Rasadnik narcisa” u izdanju Gradske knjižnice Crikvenica i novljanske Naklade Kvarner d.o.o. financijski su pomogli gradovi Crikvenica i Novi Vinodolski, Primorsko-goranska županija, Vinodolska općina, Narodna knjižnica i čitaonica Bribir te nekoliko gospodarskih subjekata (VIO „Žrnovnica”, KTD „Ivanj” d.o.o. i Izgradnja d.o.o. Crikvenica).

Svjetionik u doba kroničnog individualizma

Piše: Ante Peričić

Pod egidom nesretne formule „u se, na se i poda se” korača čovjek 21. stoljeća, često uopće ne razmišljajući o vlastitoj budućnosti. U kroničnom individualizmu koji je zahvatio naše društvo najviše stradavaju oni najranjiviji – upravo oni koji su ne tako davno bili najvitalniji dio zajednice – naši sugrađani treće životne dobi. S ciljem poboljšanja kvalitete života starijih, nemoćnih i osoba s invaliditetom u njihovu domu i zajednici, Grad Novi Vinodolski 2. studenog 2006. godine osniva, u suradnji s Ministarstvom rada i socijalne skrbi, program „Pomoć u kući starijim i nemoćnim osobama” kao jedan od oblika srbi te pomoći svojim potrebitim sugrađanima. Taj posao, nakon što je 2014. Grad osnovao svoju Udrugu, obavlja pet djelatnika – voditeljica Ljerka Franjković, pomoćni radnik Nedeljko Jovanović i tri gerontodomačice: Snježana Peričić, Marijana Špalj i Danijela Frković.

Zrela komunikacija i bezuslovno prisustvo

„Usluge poput obavljanja kućanskih poslova, održavanja osobne higijene, tehničkih poslova u domu korisnika te uređenja okoliša neke su od aktivnosti koje uveliko pomažu našim korisnicima. Jedna od možda najvažnijih činjenica jest da korisnik ostaje u svom vlastitom domu, ima osjećaj sigurnosti i saznanje da nije sam i da je još uvijek važan zajednici. Bez obzira na status umirovljenika to su ljudi s bogatim životnim iskustvima koje treba pažljivo saslušati, a njihove savjete i primjenjivati. Naime, u ovom je poslu vrlo važna zrela komunikacija te aktivno i bezuslovno prisustvo. Kada je to tako, onda je rezultat odličan i kvalitetan odnos, bliskost i povezanost“ prepričava gerontodomačica Marijana Špalj. Pružanje pomoći korisnicima, a i samo saznanje da na ovome svijetu nisu sami, ekipu ove Udruge čini posebnom jer se njihova posebnost ogleda u snazi njihova zajedništva u prilikama u kojima se odrađuje „problem na terenu”, a svaki od ovih pet empatičnih persona na svoj način proživljava upravo rad na terenu.

28

Najteže je reći „zbogom”

„Ponekad je posao lagan i veseo, a ponekad je sačinjen od ružnih i tužnih situacija. Iscrpljujuće situacije daju snagu za buduće dane. Posebnu brigu i skrb pružamo pritom stanovnicima novljanskog zaleđa, a važno je naglasiti kako se u hladnim i snježnim mjesecima otežano dolazi do pojedinih korisnika. Ipak, imamo mi rješenje za sve pa kada je potreba idemo i pješice kroz snježne nanose. To je najgori dio godine koji se odrađuje uz nadljudske napore” prepričava Špalj, dodajući kako se ružni dijelovi brzo zaborave kada se ugledaju lica zahvalnih korisnika. Riječ je o ljudima koji donose radost u kuće svojih korisnika, a posebno teško proživljavaju rastanke i to ne one kada se kaže „doviđenja”, već one kada se mora reći „zbogom”.

Empatija kao sukus

Često se u njihovim prostorijama prepričavaju dogodovštine i situacije s terena, a posebno su zahvalni Gradu Novom Vinodolskom i gradonačelniku Tomislavu Cvitkoviću te Primorsko-goranskoj županiji – bez njih, kažu, ne bi bilo ni ove Udruge jer Grad u punom iznosu financira njihov rad. „Vjerujemo kako će Grad i ubuduće iznaći sredstva i podržavati naš rad. Osim s Gradom, imamo jako dobar odnos i s liječnicima, ljekarnom, vatrogascima te ostalim poduzećima na području Novog Vinodolskog. Ako imate bilo kakvih pitanja ili vam je potrebna pomoć, slobodno kontaktirajte našu voditeljicu Ljerku Franjković na broj 091/245-0420” zaključuje razgovor naša sugovornica, a mi ćemo još dodati kako je lijepo znati da u našem gradu gori empatija za ljude svih životnih dobi, a posebno za one najranjivije.

Pregršt događanja za sve generacije u slavljeničkoj godini

Piše: Tena Peričić

Novi Vinodolski grad je bogate povijesti, kulturnog nasljeđa, prirodnih ljepota, grad koji je 2023. godine proslavio i vrlo važnu obljetnicu – 145 godina turizma. Toj velikoj obljetnici pridružile su se i obljetnice: 40 godina od dogradnje Hotela Lišanj, 30 godina Međunarodnog ljetnog karnevala, kao i obilježavanje 25 godina vinarstva u Pavlomiru. Sve ove obljetnice govore o dugoj tradiciji, ali i važnosti ovog povijesnog grada na karti Hrvatske. Brojne manifestacije odišu upravo ovom dugom turističkom tradicijom.

Sobzirom na to da smo na jedan poseban način htjeli obilježiti ove jako važne obljetnice, kroz svibanj i lipanj organizirali smo brojna, raznolika događanja. Kako turizam ne može opstati bez turističkih aktera koji kreiraju ponudu i pružaju usluge u turizmu, obilježavanje 145 godina turizma započelo je upravo radionicama i edukacijama za ugostitelje. Tako su se već sredinom svibnja održale radionice na temu „Trendovi u gastronomiji” i Raw vegan radionica, dok je kraj svibnja bio rezerviran za edukacije „Moderne slastice” i „Važnost poznavanja vina i vinske kulture” koja se dotakla vinskih tema koje su postale must know za ugostitelje. Uz edukativni dio, u sklopu obilježavanja 145 godina turizma održali su se koncerti, izložbe i šetnje zaleđem. Tako se održao koncert zbora Kaplan te Tee Bašić i Matea Žmaka, izbor za Miss Primorsko-goranske županije kao i dvije izložbe – Izložba povodom 40 godina dogradnje Hotela Lišanj i Izložba fotografija povodom 30 godina Međunarodnog ljetnog karnevala. Još jednim koncertom obilježilo se i 25 godina vinarstva u Pavlomiru. Uz svečani program povodom obilježavanja, koncert klape Intrade privukao je veliki broj posjetitelja u Pavlomir pa je preko dvije tisuće ljudi uživalo u nezaboravnim hitovima ove klape.

Slatke note

30

Kruna obilježavanja 145 godina turizma svakako je bio hedonistički događaj „Pjenušavi doručak” u vinogradu. U romantičnom ladanjskom okruženju vinograda vinarije Pavlomir 24. lipnja posjetitelji su mogli uživati u razigranim mjehurićima pjenušaca koje su predstavili krčki vinari udruge Kvarner Wines, domaćin Miroslav Palinkaš iz vinarije Pavlomir, Franko Ružić iz OPG-a Ružić i Dejan Rubeša iz OPG-a Plovanić. Od krčkih vinara pjenušce su predstavile vinarije Nada, Šipun, Ivan Katunar, Anton Katunar i dvije poljoprivredne zadruge - PZ Vrbnik i Gospoja. Jedno od iznenađenja “Pjenušavog doručka” bio je i gost iz Slovenije, tj. vinarija Albiana iz Dolenjske. Budući da je riječ o doručku, nije nedostajalo ni primamljivih zalogaja koji su u potpunosti nadopunjavali pjenušce. Posjetitelji su mogli nagraditi svoja nepca lokalnim, autohtonim namirnicama kao što su zagrizi sirane Runolist iz Krasna, naresci Buretić Breg, bakarski baškoti, bribirski prisnac OPG-a Kršul, domaće trešnje iz Ledenica, kao i slastice Vilma iz Raba te med i medenjaci OPG-a Komadina. Kako bi doživljaj bio potpun, za dobru i opuštenu atmosferu pobrinuo se Zvonimir Radišić Trio te su se najljepše melodije jazza širile vinogradom. Program “Pjenušavog doručka” u svojem drugom dijelu imao je i edukativnu notu. Posebne praline slastičarnice Toš sljubljuvale su se s odgovarajućom sortom pjenušca. Bilo je zanimljivo osjetiti kako praline s punjenjem od pistacija, lješnjaka ili voćnim punjenjem reagiraju u dodiru s pjenušavim mjehurićima te poprimaju jednu sasvim drugačiju, slatku notu. Za manifestaciju se tražila karta više, što daje vjetar u leđa za nastavak i nadogradnju manifestacije.

Šarenilo boja

Slavljenička godina nastavila se još jednom proslavom - obljetnicom 30 godina Međunarodnog ljetnog karnevala. Karnevalski program koji svake godine mami veliki broj posjetitelja, ove je godine bio obogaćen dodatnim danima veselja i zabave – velikom karnevalskom izložbom tijekom cijelog karnevalskog tjedna te karnevalskim DJ partyjem kao uvertirom u dane zabave i dobrog raspoloženja. Kao i svake godine, središnji događaj karnevala bile su karnevalske povorke. Tako je u petak, 30. lipnja 400-tinjak najslađih bića na svijetu, šarenih kostima, maštovitih koreografija, uigranih koraka, ali prije svega iskrenih osmijeha ispunilo novljanske ulice i trgove, topeći srca svojih roditelja kao i drugih posjetitelja još jednog Dječjeg ljetnog karnevala. Za dobru atmosferu poslije maškarane povorke pobrinule su se grupe Trend i Trio Family kao i akrobati na štulama te šarena svjetleća leptirica koja je posebno mamila bljesak fotoaparata. Da bi djeca još više uživala, na Trgu Ivana Mažuranića uz animatore igrale su se i brojne zanimljive igre. Veliko finale karnevala uslijedilo je u subotu Velikom međunarodnom maškaranom povorkom na kojoj su ove godine sudjelovale 32 maškarane grupe s preko 1200 zanimljivih maski. Rimljani, slovenski Kinezi, međimurske vještice, jednorozci, zebre, klaunovi, tenisači kao i brojni drugi likovi iz mašte prodefilirali su Korzom hrvatskih branitelja pretvorivši ga u šarenilo boja, pozitivne energije i lude zabave. Ivan Prpić, predsjednik Hrvatske udruge Karnevalista uručio je Turističkoj zajednici Grada Novog Vinodolskog posebno priznanje za veliki doprinos očuvanju i valorizaciji svekolike karnevalske baštine. Dobre zabave uz glazbu na tri pozornice do ranih jutarnjih sati nije nedostajalo.

Naša tradicija

U istom tonu nastavio se ostatak mjeseca srpnja. Uz brojne manifestacije koje su nam začinile svakodnevnicu, 28. srpnja održala se i tradicionalna manifestacija Fešta od kilometra. Našu najdužu šetnicu, Obalu Petra Krešimira IV. ovom je prilikom ispunilo četrdeset i šest izlagača prekrasnih rukotvorina, posebni kutci s animacijom za djecu, fotokutci te ukusna hrana i dobra kapljica koje su se, uz ugostiteljske objekte duž šetnice, mogle pronaći i na posebno postavljenim objektima za ovu prigodu. Nije nedostajalo ni dobre glazbe, zvuci čak pet glazbenih sastava širili su se kilometarskom šetnicom sve do Havana beach bara, a ono što je posebno začinilo manifestaciju bio je veliki vatromet koji se ispucavao s mora. Vatromet je putovao cijelom dužinom kilometarske fešte te su ga tako mogli vidjeti svi posjetitelji.

Duh i tradicija starog grada oživjeli su kroz osam srijeda tijekom srpnja i kolovoza manifestacijom Okolotorno. Uske, pitoreskne uličice zasjale su tradicijom, autohtonim proizvodima i rukotvorinama, glazbom te etno i gastro ponudom. Ovogodišnji novitet bio je otvaranje dviju konoba. Naime, uz konobu pored crkve svete Trojice otvorila se i konoba na samom početku rute Okolotorna. Uz dobro vino moglo se pronaći i finog pršuta te friganih ribica koje se izvrsno slažu uz našu autohtonu žlahtinu. Prekrasni fotokutci upotpunili su kulisu Okolotorna te su jednostavno mamili na fotografiranje, dok se dična povijest Novog Vinodolskog oživjela kroz likove Frankopana, Ivanu Brlić Mažuranić koja je bila zadužena za oslikavanje dječjih lica, prekrasne djevojke i djecu u narodnim nošnjama, članove i članice KUD-a „Ilija Dorčić” te posebnu gradsku stražu.

Novine u ponudi

Uz brojne manifestacije koje svake godine obogaćuju turističku ponudu Novog Vinodolskog, 31. srpnja jedna nova manifestacija doživjela je svoje prvo izdanje. Riječ je o manifestaciji Snovi Vinodolski koja je na jednom novom lokalitetu, Obali kneza Branimira (Podbarana), okupila brojne posjetitelje koji su uživali u šarmu ljetne večeri. Snovi Vinodolski počeli su modnom revijom hrvatskih dizajnera odjeće i nakita. Pistom su, uz podršku nekoliko modela, šetale mame i kćeri, prijateljice, žene kojima je ovo bilo novo iskustvo i prilika da se okušaju u novoj ulozi. Publika je uživala i neprestanim pljeskom i navijanjem podržavala „modele na jedan dan”. Ipak, uz modni dio, Snovi

32

Vinodolski ponudili su cijelu paletu sadržaja. „Čarolija detalja koji čine razliku” pobrinula se za najljepši fotokutak, Avanture malih okica i oslikavanje lica pružili su djeci uspomene za pamćenje, a nakon revije održala se i plesna radionica s plesnim virtuozom Eliom Bašanom. Zaplesali su i turisti koji nisu krili oduševljenje događanjem. Ponuda hrane, pića, kutka domaćih proizvođača, uz glazbenu kulisu Glamour House Projecta i benda Dinamika, pridonijeli su ljepoti kvarnerske večeri kao i posebna scenografija na moru za koju je bio zadužen Jedriličarski klub Burin.

Brend manifestacija

Kao što to obično biva, mjesec kolovoz prošao je u znaku naše brend manifestacije Ružice Vinodola. Jedanaest djevojaka takmičilo se za prestižnu titulu Ružice Vinodola. Okušale su se u brojnim igrama vezanim za vinarstvo i vinogradarstvo kao i običaje iz nekadašnjeg života u Vinodolu. Zabave i dobre atmosfere nije nedostajalo kroz sva tri dana održavanja, a ove godine završnu večer proglašenja Ružice Vinodola oplemenili smo i nastupom Giuliana i Diktatora. Uz natjecateljski dio u sklopu Ružice Vinodola 18. i 19. kolovoza održao se i vinski festival u suradnji s udruženjem Kvarner Wines, prezentacija starih zanata, sajam brojnih izlagača, a posjetitelji su se mogli fotografirati i na nekom od foto kutaka ili pak kupiti cvjetni vjenčić i posebnim ukrasom prošetati gradom. Titulu najbolje ove je godine odnijela Klenovarka sa zagrebačkom adresom Ana Kalanj, prva pratilja je Nensi Preden iz Novog Vinodolskog, dok je druga pratilja Lucija Biondić iz Senja. Ove su godine djevojke dolazile iz cijele Hrvatske što veseli i daje Manifestaciji posebnu važnost i težinu.

Zadovoljstvo minulom sezonom

Ove smo godine također ljetna događanja zatvorili našom popularnom i uvijek odlično posjećenom gastro manifestacijom Novljanski gušti. Ljetne temperature izmamile su posjetitelje na Trg Ivana Mažuranića gdje su mogli kušati brojne gastro delicije, slastice i vina novljanskih ugostitelja. Sve je bilo popraćeno zvucima Trio Insule koja je zabavljala posjetitelje do popodnevni sati, a u večernjem terminu nastupila je grupa Dalmatino. Koncert je u ovu rujansku nedjelju privukao veliki broj ljudi te je tako u veselom tonu zatvorena još jedna sezona u Novom Vinodolskom.

Ljeto je tako proteklo uz veliki broj događanja. Gotovo da i nije bilo dana bez događaja, a pritom smo vodili računa da svatko pronade ponešto za sebe kada se govori o uzrastima, ali i preferencijama naših posjetitelja. Mogu reći da sam zadovoljna svime. Vrijeme nam je išlo na ruku, manifestacije su bile jako dobro posjećene, a nije nedostajalo ni novih sadržaja. Kada se uspoređuje s 2019. godinom, brojke jesu nešto malo slabije, no smatram da bez obzira na to možemo biti zadovoljni sezonom te već sada krećemo promišljati o idućoj. Dobra posjećenost naše destinacije i svih naših manifestacija dokaz je samo kako smo na pravom putu da gostima pružimo nezaboravno iskustvo boravka kao i odličan razlog za povratak na destinaciju!

Kvaliteta ispred kvantitete

Trendovi u turizmu su se promijenili kao i navike posjetitelja te se tome svakako moramo prilagoditi. Najbitnije je posjetiteljima pružiti doživljaj, novo iskustvo koje je karakteristično za destinaciju na koju dolaze. Svjedoci smo i velikih klimatskih promjena koje će također utjecati na daljnji razvoj turizma i formiranje ponude i programa koje kreiramo. Imamo prostrano zaleđe koje je, po mom mišljenju, potencijal koji moramo iskoristiti. Ljudi vole aktivno provoditi svoj odmor, pa su tako naše planinarske i biciklističke staze mjesta na kojima će se provoditi sve više vremena i to kroz cijelu godinu, što i želimo. Zaleđe nudi i puno ugodnije temperature pa se tako i smještajni kapaciteti sve više razvijaju u zaleđu i nude bijeg od gužvi i vrućina. Ono što bi svakako upotpunilo priču je ugostiteljstvo na tom području pa me veseli da je ove godine otvoren bistro Forestia u prostoru Lovačkog doma - odličan novi sadržaj koji upotpunjava ponudu na području Krmpota gdje je kroz cijelu godinu prisutan veliki broj planinara, šetača i biciklista ili pak ljudi željnih netaknute, prekrasne prirode. Smatram da bismo isto tako svi skupa trebali raditi na povećanju kvalitete destinacije te se skupa s državom izboriti s neprijavlivanjem gostiju i sličnim problemima s kojima se susrećemo, a koji narušavaju kvalitetu destinacije te isto tako oštećuju subjekte koji od tog prihoda „žive”, odnosno ulažu ga u sadržaj. Slijedom svega navedenog i brinući o održivosti destinacije, mislim da je brojanje dolazaka i noćenja nešto što nije toliko relevantno, koliko kvaliteta i potrošnja gostiju, no postoji problem mjerljivosti istih podataka. Naš prihvatni kapacitet je s ovim brojem ljudi koje smo imali ove sezone, što je nešto malo slabije od prošle, dobro funkcionirao i smatram da ne moramo inzistirati na povećanju broja gostiju nego na tome da im imamo što ponuditi, a onda zasigurno to možemo i naplatiti.

Ovo smo ljetu bili svjedoci i jako velikog broja događanja, kako u Novom Vinodolskom, tako i na cijelom Kvarneru, po mišljenju mnogih, čak i previse. Potrudit ćemo se raditi na događanjima i izvan sezone kada želimo još veći broj posjeta i ujedno rasterećenje glavne sezone. No tu dolazimo do problema nedostatka smještajnih kapaciteta na području grada, prije svega mislim na hotele. U Novom Vinodolskom se ponuda smještajnih kapaciteta temelji na privatnim iznajmljivačima te mislim da je imperativ više ne povećavati privatni smještaj već nastojati potaknuti gradnju hotela i opremanje kampova, koji su u pred i podsezoni najtraženiji, naročito kod stranih gostiju. Smatram da je to jedan od glavnih imperativa za produženje sezone te održavanje događanja i izvan sezone.

Zaključno, mogu reći da se jako puno radi po pitanju turizma i svih njegovih sastavnica, kako u Novom Vinodolskom, tako i u cijeloj Hrvatskoj i da su rezultati već vidljivi. Marketing je u svakom poslu veoma bitan, a naročito u turizmu te smatram da dodatne napore moramo ulagati upravo u još bolju promociju i vidljivost naše zemlje i svega što nudimo. Tržište, trendovi i sve što se događa oko nas također će diktirati razvoj situacije kroz budućnost te će zasigurno biti i situacija koje nismo predvidjeli i na koje nećemo moći utjecati, no smatram da je percepcija turističkih djelatnika u kojem smjeru ići jako dobra te da će se nedostaci, kojih uvijek ima, izbalansirati kroz vrijeme.

Podbaran - stalno mjesto susreta

Piše: Ante Peričić

Spuštanje „centra” Novog Vinodolskog bliže k moru nešto je o čemu se piše i govori već desetljećima. Ta se zamisao počela konkretizirati kada je naš grad dobio Marinu Novi, a pritom izgubio omiljeno kupalište domaće čeljadi – Podbaran. Spomenuta je Marina ugostiteljskim objektima i raznim sadržajima uspjela koliko-toliko centar „spustiti” bliže moru (u prilog spuštanju života moru ide, zasigurno, i trgovački lanac na samom ulazu u grad, iako je njegov nagršujući element vizuri čitavog grada neosporan), dok je Podbaran, unatoč svemu, čitavo to vrijeme ostajao svojevrsno mračno, slijepo crijevo, iako je taj dio grada među Novljanima poznat i kao samo Srce, što je vrlo simptomatično. Godinama se govorilo o tome kako bi tu, sada šetnicu, trebalo oživjeti sadržajima po uzoru na negdašnje ribarske fešte, odnosno novljanske noći, postojala je i ideja o festivalu sladoleda (jer je sam ban Mažuranić osmislio kovanicu za omiljenu ljetnu poslasticu oko čije su se cijene minulog ljeta lomila koplja), ali nabrojeno je ostajalo na riječima, sve do srpnja 2023. godine. Naime, najnovija manifestacija novljanske turističke zajednice Snovi Vinodolski učinila je da se Podbaran napokon, bar na jednu noć, oživi.

36

„Prošle smo godine, uz postojeći sadržaj, odlučili uvesti i neke nove manifestacije, a među njima su i Snovi Vinodolski. Ova manifestacija je prvenstveno bila zamišljena kao opuštena, *lifestyle* manifestacija koja uz sebe veže mnoštvo segmenata. Započela je modnom revijom hrvatskih dizajnera odjeće i lokalnih dizajnera nakita, čime smo htjeli popularizirati i predstaviti njih, ali i dati priliku ženama koje žive ili posjećuju Novi, da na jedan dan postanu modeli. Bila sam, iskreno, malo skeptična oko toga, no jako mi je drago što mogu reći da je interes bio jako veliki i da smo uspjeli u tom naumu. Ovaj dio priče odlično je vodila Marija Mažar s portala Stilueta koja je ujedno bila i partner Manifestacije. Manifestacija je oplemenjena i odličnom glazbom, eno i gastro ponudom, plesnom radionicom i rukotvorinama, dok su jedriličari za to vrijeme činili najljepšu kulisu ovog događanja. Djeca su uživala u svom kutku za animaciju, a svi posjetitelji mogli su se fotografirati u foto kutcima te ponijeti sa sobom najljepše fotografije iz Novog. S obzirom na to da je ovo bilo nešto sasvim novo i drugačije, mogu reći da sam zadovoljna i da ćemo manifestaciju zadržati uz, naravno, neke nove segmente” prepričava Tena Peričić, direktorica novljanske Turističke zajednice, dodajući pritom kako je plato Podbarana uistinu velik i samim time je to i veći izazov. „Želja mi je uključiti i Marinu Novi u ovaj program, jer mislim da su važna karika u turizmu Novoga i da mogu obogatiti program ove Manifestacije. Dodatno bih obogatila ovaj prostor i izlagačima rukotvorina i proizvoda, s naglaskom na one vezane za more te još ljepšim uređenjem. Radit ćemo na tome da naglasak ostane na ribi i pojačati gastro segment što mislim da je jako bitno i ima posebnu čar kada se nalazimo uz samo more. Voljela bih da ovo prije svega bude lijepa, romantična i opuštena manifestacija, i mjesto gdje će ljudi provesti ugodnu ljetnu večer uz odličnu glazbu, gastro i eno ponudu te pokoju zanimljivu radionicu plesa, crtanja i slično”.

Srce zaslužuje kucati

Na pitanje kako gleda na Podbaran kao stalno mjesto susreta, Peričić odgovara: „Podbaran je nekada bio veoma popularno kupalište s velikim brojem kupaca koji su na tom mjestu provodili ljetne dane, ali i večeri uz druženja. S obzirom na to da je smješten uz samu magistralu, ljudi su već samim prolaskom kroz mjesto, a da nisu u centru grada, vidjeli vrevu ljudi. Uz Marinu je nestao taj dio, ali je kompletan ulaz u grad i sam taj prostor dobio jednu sasvim novu vizuru i vizualno i ponudom, digao Novi na višu razinu te otvorio prostor da se neke od manifestacija spuste na more, u prekrasan ambijent. Kroz priču znam čuti da ljudima nedostaje susret na tom mjestu, jer je veoma pristupačno, a ima dovoljno mjesta za svakoga. Smatram da se i dalje može jako lijepo iskoristiti i tako revitalizirati i dio Novog uz more, na lokaciji koju naši građani, ali i posjetitelji vole. Jedan od nedostataka je opskrba električnom energijom za održavanje manifestacija, pa bi svakako trebalo razmišljati u tom smjeru, jer onda uistinu nema zapreke da se tamo ne održavaju i ribarske fešte, koje posjetitelji vole i rado posjećuju. Upravo bi to onda bila jedna cjelina i posebna ljepota koju Novi ima – centar grada koji priča posebnu priču o povijesti grada, dio uz more s dvije marine, bogatom ribarskom tradicijom i prostorom za održavanje manifestacija i zeleno zaleđe koje oduševi svakog posjetitelja. Upravo stoga ćemo u budućnosti raditi na tome da svi dijelovi grada budu zastupljeni kroz razna događanja i da pružimo posjetiteljima doživljaj, a mislim da nema ljepšeg nego u ribljim specijalitetima uživati uz tišinu mora” zaključuje Peričić. Dakle, važna su infrastrukturna ulaganja, ali i ideje, stoga bi Podbaran trebalo prije svega za stalno osvijetliti, a onda i, u suradnji s Marinom Novi te ostalim novljanskim obrtnicima i ugostiteljima, pretvoriti u mjesto postojanog susreta Novljana i njihovih gostiju jer Podbaran, odnosno novljansko Srce, koje je snažan dio kolektivne memorije, kucati i sanjati itekako zaslužuje.

Mitan marina-” Zlatno sidro “ za suhi vez

Piše: Franjo Deranja

Mitan Marina, vlasnika Vanje Šiljka, dobila je značajno priznanje „Zlatno sidro” i to za svoj suhi vez što se nalazi u dvjema halama na području industrijske zone Novog Vinodolskog. Mitan Marina raspolaže sa sto šezdeset vezova u moru u uvali Muroskva te s još toliko kapaciteta u tzv. suhoj marini što je organizirana u dvjema halama. Novljanska Mitan Marina stekla je ovo značajno priznanje u tradicionalnoj akciji Nautičke patrole kojom se ocjenjuju hrvatske marine već šest godina. To se priznanje dodjeljuje isključivo na temelju ocjena nautičara, gostiju hrvatskih marina.

Važnost online reputacije

U akciju je bilo uključeno šezdeset marina na hrvatskoj obali Jadrana, a anketni upitnici bili su ponuđeni na pet jezika. U bodovanju se uzela u obzir i online reputacija svake marine, a posebno se vrednovalo digitalnu i zelenu transformaciju u marinskom biznisu. „Ocjenjivanje za 2022. godinu potrajalo je nešto dulje jer je Nautička patrola u ocjenjivanje unijela tri novosti. Prvi se put ocjenjivanje nautičara provodilo čitave godine, prvi put se ocjenjivanje odnosilo na cijelu kalendarsku godinu i prvi put je ocjena marine uključivala i online reputaciju marine” rekao je direktor Mitan Marine Tomislav Salopek.

Jedinstvena Mitan Marina

U obrazloženju nagrade novljanskoj Marini stoji: „Mitan Marina jedinstvena je luka nautičkog turizma u Hrvatskoj. Pored sto šezdeset morskih vezova raspolaže i sa zimovalištem za plovila u dvjema halama na kopnu u koje se može smjestiti još toliko brodica. Prva hala ima površinu od 3 120 četvornih metara i sagrađena je prije pet godina, a druga hala od 3 350 četvornih metara upravo je pred otvorenjem. U prvoj hali prosječna dužina broda na zimovanju iznosi devet i pol metara, a najveći brod pod njezinim krovom dug je petnaest metara. Obje hale imaju sprinkler protupožarni sustav i sve je pod videonadzorom. Nova hala ima i grijanje koje se uključuje automatski čim vanjska temperatura „padne” ispod pet stupnjeva Celzija. Tu je i čitav tehnički park za prijevoz i smještanje plovila čime Mitan Marina ostvaruje uvjet i ambiciju da pruži najkvalitetnije usluge smještaja i zimovanja brodica i jahti ne samo korisnicima veza u moru, već i drugim vlasnicima plovila u akvatoriju od Kraljevice i Jadranova, preko Dramlja, Crikvenice i Selca do Povila” stoji u zaključku i obrazloženju Nautičke patrole.

Marina Novi kao primjer dobre prakse

Piše: Ante Peričić

Gastronomija posljednjih desetljeća postaje sve važniji faktor unutar turističkih ponuda. Taj vid turizma tako ne samo da zadovoljava osnovne potrebe za hranom, već pruža jedinstvenu priliku za istraživanje kultura, tradicija i okusa različitih destinacija širom svijeta, a kroz spoj kulinarstva, turizma i lokalne gastronomske baštine, turisti imaju priliku doživjeti autentične okuse, mirise i dojmove. Kako su to primijetili Drpić i Vukman u stručnom radu „Gastronomija kao važan dio turističke ponude u Hrvatskoj”, kulinarski turizam je od svog nastanka rastao eksponencijalno svake godine, mjereno brojnim pokazateljima. „Broj potrošača zainteresiranih za ovaj oblik turizma narastao je zahvaljujući povećanju broja televizijskih emisija o kulinarskim putovanjima. Iako velik broj ljudi tvrdi da je jedno od zadovoljstva putovanja traženje i isprobavanje novih vrsta kuhinja, stvarnost je često drugačija. Masovno tržište i popularne destinacije dovode većinu ljudi do brzog zasićenja industrijskom prehranom i nakon kratkog vremena traže sigurnost vlastite, poznate kuhinje. Prema riječima turističkih djelatnika, posljednjih godina hrvatski turistički stratezi sve više uviđaju da se kvalitetna turistička promocija ne može temeljiti samo na suncu i moru pa se stoga turistička promocija sve više okreće gastronomskoj ponudi kao dijelu kvalitativnog iskoraka hrvatskog turizma. Pitanje je koristi li Hrvatska dovoljno svoje gastronomsko bogatstvo, činjenicu da se na tako malom prostoru nudi tako različita hrana”. O važnosti korištenja hrvatske kuhinju u svrhu turizma progovorilo je za Novljanski list i jedno od naših najpoznatijih kulinarskih TV lica te naš sugrađanin Damir Tomljanović.

Velika prekretnica

40

„‘Hrvatska kuhinja’ ili, bolje rečeno, gastronomija napravila je nevjerojatno puno za hrvatski turizam. Ali, iskreno mislim da se nalazimo na velikoj prekretnici gdje će kroz digitalne platforme taj segment promocije postati još i puno važniji, ali ukomponiran kao sastavni dio cjelokupne ponude određene destinacije”, tvrdi Tomljanović, dodajući kako još uvijek nismo svjesni koliko je važna kvalitetna radna snaga za početak bilo koje ozbiljnije strategije i razvijanje potencijala, a kroz tu prizmu valja raditi na povratku naših mladih ljudi iz inozemstva koji su se obogatili znanjem i iskustvom na razvijenijim tržištima od našeg. Tomljanović je, kako je poznato, već tri godine član žirija u popularnoj televizijskoj emisiji MasterChef na Novoj TV, a ove je jeseni jedna od epizoda snimljena i u njegovu Novom Vinodolskom. Kako nam je priznao, u ovoj je sezoni to bila epizoda u kojoj je imao najveću tremu te je snimanje u novljanskoj Marini Novi bilo ono na koje je najviše ponosan u svojoj trogodišnjoj karijeri člana žirija. Produkt je to nastao u suradnji produkcije MasterChefa i Marine Novi.

„Gdje postoji dobra i zdrava komunikacija, dolazi i do razrade odličnih ideja. Jedna od tih ideja je suradnja s MaterChefom. Moj tim bliskih poslovnih ljudi i moja malenkost imali smo želju da u narednom periodu pospješimo našu poslovnu suradnju i da ostvarimo bolji poslovni plasman te smo vjerujući u ideju došli vrlo brzo do razrade koncepta u kojem želimo gastronomski predstaviti Novi Vinodolski i Marinu Novi kroz najgledaniju zabavnu emisiju u udarnom televizijskom terminu. Damir Tomljanović je u ovom slučaju trebao uspješnog poslovnog partnera s kojim može podijeliti svoju viziju i ideju; partnera koji je mogao pratiti čitav projekt u svakom pogledu, gdje su zapravo lokacija Marine, ali i opremljenost i veličina kuhinje za ovaj tip showa bili od presudne važnosti” preporučava vlasnik Marine Nikola Turčić, dodajući kako, kada se dođe na plodno tlo, onda dogovor ne traje dulje od jedne kave. Tako je i započela suradnja Marine Novi s Damirom Tomljanovićem, a onda i s Masterchefom. Kako je to priznao Turčić – prijateljski i s istom vizijom započeli su suradnju koja je još uvijek u razvoju, a plodovi se naziru i tek dolaze na vidjelo. Aleksandra Kolundžić, zamjenica direktora Marine, koja je u čitavom idejnom, ali i realizacijskom dijelu projekta imala ključnu ulogu, smatra da je organizacija ovakvog događaja od iznimnog značaja za promociju same Marine Novi, ali i Novog Vinodolskog kao turističke destinacije. „U jednoj od najgledanijih zabavnih emisija u Hrvatskoj prikazivani su prekrasni kadrovi našeg grada i Marine te smo složenost organizacije prvenstveno promatrali kroz značaj koji ovakva promidžba za nas ima. Za kvalitetnu organizaciju ovakvog događaja, po mom skromnom mišljenju, najvažnije je okupiti sposoban organizacijski tim koji se, potom, može nositi sa svim izazovima postavljenima i uoči i za vrijeme samog događaja. Ako uzmemo u obzir i vrlo kratak vremenski period u kojem se sve odvijalo, s ponosom možemo reći da je naš tim Marine Novi odradio ovaj zadatak na iznimno visokom nivou, ali i ujedno stekao jedno novo iskustvo” govori nam Kolundžić i nastavlja: „Zamisao je, zapravo, bila da Damir dovede MasterChef u svoj rodni Novi Vinodolski. Ideja je nastala onda kada smo se prvog puta odlučili na suradnju s Damirom (smijeh), a kod Damira je nastala, vjerojatno, onog trena kada je stupio nogom na televiziju (smijeh), ali s početkom naše zajedničke suradnje započeli smo s razvojem i planiranjem cijelog koncepta. Za organizaciju snimanja MasterChefa u Marini Novi od velikog značaja bio je ljudski resurs, ali prvenstveno velika želja vlasnika da naš mali nautički dragulj ovog dijela Jadrana prezentira široj javnosti, uz financijski ulog kakav organizacija snimanja MasterChef licence zahtijeva. Veliki naglasak smo morali staviti i na nadzor samog događaja jer je bilo vrlo važno u visokoj sezoni držati u tajnosti samo snimanje ali i „sakriti se” od znatiželjnih pogleda onih koji su na neki način posumnjali da se snimanje odvija upravo u Marini Novi. Rezultati naše zajedničke organizacije s Novom

TV ogledaju se u epizodi MasterChefa, definitivno najgledanije televizijske emisije posvećene hrani; epizodi koja je ponijela sve pohvale lokalnog stanovništva” tvrdi Kolundžić, a Turčić dodaje kako su gastronomija i nautika itekako povezani.

Prostor za rast

„Prije svega, dobrom gastronomskom ponudom definitivno ćemo našem gostu nautičaru ponuditi ono što kvalitetom znatno nadilazi kriterije kategorizacije od pet zvjezdica. Usluga koju nudimo uvijek može biti bolja i, ako se usporedimo s marinama u drugim zemljama, prostora za rast i unapređenje ima napretek. Najrelevantniji aspekt svake marine je njena gastronomska ponuda. Uvijek će naglasak biti na kvaliteti i standardu. Što je ponuda raznolikija, to će ona dovesti do većeg zadovoljstva gosta koji će svakako utjecati i na njegov povratak” kazuje direktor Marine Novi. Gastronomija je, pišu u svome radu Katarina Krstulović i Živana Sunara, kombinacija tradicije i novih ideja, odnosno kulinarsko umijeće samo. „Iako se gastronomija smatra jednom od novijih disciplina vezanih za hranu, turizam, ugostiteljstvo i menadžment, njezini počeci sežu daleko u povijest. Ipak, možemo reći da je posljednjih desetljeća gastronomija doživjela najveći uzlet. Gastronomija kao važan segment turizma sve više dobiva na svom značaju te postaje treći po redu motiv dolaska turista iz stranih zemalja u Republiku Hrvatsku. Navedeni podaci govore u prilog koliko je jačanje gastronomske scene važno za razvoj hrvatskog turizma u budućnosti. Pomoću zanimljive gastronomske ponude koja će u sebi imati segment novih iskustava i doživljaja možemo graditi imidž Hrvatske kao važne gastronomske destinacije” tvrdi se u radu, a s tom se tezom slaže i Kolundžić koja potvrđuje kako gastronomski počeci sežu u daleku povijest. „Svjedoci smo činjenice da se svijet naglo mijenja, a svim promjenama prethode neki novi trendovi, samim time mijenjaju se i životne navike poput načina pripremanja hrane i pića, poprimajući neke nove i inovativnije oblike. Vjerujem da je spajanje tradicije s novim idejama dobitna kombinacija koja je u posljednjih nekoliko godina doživjela najveći uzlet. Nastavno na to, gastronomija je sigurno jedan od segmenata turizma i motiv zbog kojih sve više turista dolazi u našu zemlju. Kroz okuse tradicionalne hrane pripremljene na novi način svaki gost može proživjeti jedno novo iskustvo i doživljaj te tako možemo graditi imidž”.

Novljanski potencijali

42

Kada je riječ o Novom Vinodolskom, Kolundžić vjeruje da će, s evoluiranjem na turističkom tržištu, u budućnosti to sa sobom povući i dodatna zalaganja, ali i ulaganja u gastronomsku ponudu jer Novi Vinodolski ima prirodne potencijale, ali i ogromno kulturno nasljeđe te naša sugovornica akcentira da će se gastronomija u budućnosti nametnuti kao određena prednost kroz koju ćemo moći graditi budući razvoj destinacije i turizma. „Imati moć je istovremeno opasno, ali i izazovno. Istra je odličan primjer kako gastronomija pokreće turistički promet. Na brendiranju gastronomske ponude treba raditi kroz godine, a pritom je jedan od najvažnijih faktora zapravo dobra sinergija privatnog i javnog sektora koji ima samo jedan zadatak i cilj, a to je brendiranje destinacije. To nedostaje Novom Vinodolskom. Treba nam jasna ideja i strategija za povezivanje spomenutih sektora u kojima veliku ulogu imaju privatne investicije, ali i brojne aktivnosti turističke zajednice, tj. turističkih agencija koje upravo tu posebnu gastronomsku ponudu mogu izdvojiti u svojim programima” zaključila je zamjenica direktora Marine Novi. Turčić nam je otkrio kako je planova puno, a sve ih prati strategija financiranja, odnosno ulaganja o kojem sve i ovisi. „Planiramo neke detalje te ćemo se možda više fokusirati na minimalni redizajn restorana i bazenskog dijela, a pratit ćemo i dalje kulinarske trendove kojima ćemo pokušati osvježiti našu ponudu. Svakako da bilo kakvo projektiranje budućnosti, kada je o gastronomiji riječ, nastavljamo s Damirom Tomljanovićem s kojim ćemo pokušati razviti što bolji i kvalitetniji koncept”.

Iskren i otvoren razgovor

„Naravno, sva spomenuta ulaganja i podnošenje rizika puno je lakše promišljati i provesti uz otvorenu i konkretnu podršku lokalne i regionalne samouprave kojoj se i u budućnosti svakako nadamo” rekao je za kraj šef Marine Novi, dok nam je Tomljanović potvrdio kako naše turističke politike podupiru gastro i eno elemente, ali trebamo

to snažnije i bolje. „Trebalo raditi i programe koji su orijentirani na privlačenje novih gostiju, jer se navike novih generacija drastično razlikuju od onoga što je Hrvatska tradicionalno nudila ili nudi. Mislim da je potreban iskren i otvoren razgovor između svih sudionika u sustavu, pružatelja usluga svih vrsta vezanih za boravak gosta kao potrošača u našoj zemlji, ali i uključivanje politike u otvoren razgovor te jasna komunikacija prema javnosti koja ne poznaje problematiku turizma kao najvažnije grane gospodarstva, pogotovo na hrvatskoj obali. Bez zakonskih promjena iza kojih svi moramo stati, neće biti više napretka. Mislim da je UAE s Dubajem kao svjetski prepoznatljivom destinacijom pokazao kako se radi ozbiljan posao na svim poljima te da ni jedna tema nije problem ako donosi boljitak za sve građane” poentirao je Tomljanović. Nama ne preostaje drugo doli da pohvalimo ovaj hvalevrijedan projekt kao ogledni primjer i za naše ostale poduzetnike u turizmu. Kako su to potvrdili svi naši sugovornici, jedino ćemo spregom institucija i poduzetnika, odnosno privatnog i javnog sektora, uspjeti brendirati destinaciju tako da od nje korist imaju svi – građani, zemlja, priroda, kao i, razumije se, gosti sami.

Zajedno kroz izazove poduzetništva

Piše: Nikolina Mijić

Upravo su poduzetnici ti koji svojim kontinuiranim radom, ulaganjem u znanje i tehnologiju i uvođenjem noviteta na tržištu pridonose otvaranju radnih mjesta, obogaćuju ponudu grada i pokreću gospodarstvo. Stoga poduzetništvo u malom gradu zahtijeva različite strategije, primjerice poticanje na obrazovanje i osposobljavanje poduzetnika, pružanje financijske podrške, poboljšanje infrastrukture i stvaranje povoljnog poslovnog okruženja kako bi se unaprijedio rad poduzetnika. Grad Novi Vinodolski već dugi niz godina pruža podršku poduzetnicima na način da iz svog Proračuna izdvaja znatna sredstva za sufinanciranje raznih aspekata poslovanja, uključujući nabavu opreme, uređenje i najam poslovnih prostora, ulaganje u informatičke sustave te promociju s naglaskom na mlade poduzetnike i žene poduzetnice. Ova podrška ima veliku ulogu u održavanju lokalnih poslovanja, poticanju

cjelogodišnjeg poslovanja i održavanju pozitivnih odnosa s poduzetnicima. Osobito je zadovoljstvo pružiti potporu mladim poduzetnicima koji na području grada uvode nove proizvode i usluge. U 2023. godini među mlađim dobitnicima potpora s novim uslugama istaknuli su se QUANTUM obrt za promidžbu i YANA beauty studio. U skladu s vizijom boljeg povezivanja lokalne zajednice i poduzetnika te obogaćivanja turističke ponude, uvedene su i nove inicijative. Od nedavno poduzetnici mogu računati na financijsku potporu za organizaciju atraktivnih događanja i razvoj inovativnih turističkih proizvoda i usluga, što doprinosi raznolikosti i kvaliteti lokalne ponude. Osim spomenutog, Grad prepoznaje važnost očuvanja tradicijskih zanata i deficitarnih zanimanja te kroz sufinanciranje njihovog poslovanja nastoji održati te djelatnosti.

Nagrade najboljima

Mnogi poduzetnici s ovog područja prepoznali su inicijativu Grada i javljaju se na javne pozive za dodjelu potpora, a prijavitelji su najčešće mikro i mali obrtnici, ali i veće tvrtke koje koriste i druge dostupne potpore i sredstva iz raznih fondova. S područja Novog Vinodolskog protekle su se godine, kao primjer uspješnog poslovanja, istaknule tvrtke Mitan Marina i ING-GRADNJA d.o.o. koje su dobile priznanja za svoj rad na državnoj i županijskoj razini. Mitan Marina nagrađena je priznanjem „Zlatno sidro” za suhi vez koje dodjeljuje Nautička patrola već šest godina zaredom, a konkurenciju je činilo šezdeset marina na hrvatskom Jadranu. Priznanja se dodjeljuju na temelju ocjena nautičara, a posebno se vrednovala digitalna i zelena transformacija, kao i online reputacija marine. ING-GRADNJA d.o.o. dobitnik je priznanja „Bilance uspjeha 2023.” koja se ove godine održala prvi put. Pobjednici su odabrani na temelju financijskih izvještaja koje su dužni dostaviti FINA-i. Pozitivna je činjenica da su naši poduzetnici uspješni u onome što rade i da je njihov trud nagrađen, a to je ujedno i motivacija za nastavak podrške razvoju poduzetništva u budućnosti.

Edukacije

Svaki se poduzetnik na svom putu do uspjeha susreće s brojnim izazovima. Jedan od načina kako uspješno odgovoriti na izazove i svladati prepreke je svakako ulaganje u znanje, ali i spremnost na promjene. U nastojanju da svojim pokretačima gospodarstva pruži mogućnost besplatnih edukacija i savjetovanja, Grad je mjesec listopada posvetio edukacijama koje su namijenjene svim aktivnim poduzetnicima kao i onima koji bi htjeli u budućnosti uploviti u poduzetničke vode. Svaki četvrtak u popodnevним satima Gradska vijećnica postajala je mjesto okupljanja poduzetnika koji su kroz jesenski ciklus edukacija dobili neke nove informacije i nadogradili svoje

znanje. Predavači su bili stručnjaci u digitalnom marketingu, digitalnoj transformaciji poslovanja, primjeni umjetne inteligencije u poslovanju, kao i djelatnici Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Kroz temu digitalni marketing prisutni su se mogli upoznati s alatima koji pomažu u ostvarenju uspješnog poslovanja, a najviše zanimanja pobudilo je oglašavanje na društvenim mrežama te kako kreirati ciljanu skupnu i na koji način koristiti Google Analytics izvještaje. Tema ChatGPT u poslovanju potaknula je zanimljiva pitanja velikog broja sudionika koji su vidjeli na koji način funkcionira ChatGPT, koje su mu glavne prednosti, kako ga koristiti i kako postavljati pitanja te u konačnici kako uz njegovu pomoć efikasnije utrošiti svoje vrijeme. Edukacijom o izmjenama i dopunama Zakona o radu provele su nas osobe koje su sudjelovale u samom procesu te su osim teorijskog dijela prikazali i praktični, a s obzirom na iskustvo zanimljivo je bilo čuti odgovore na pitanja zainteresiranih sudionika. Zanimanje stanovnika Novog Vinodolskog pobudilo je održavanje „okruglog stola” na temu razvoja turizma. Bila je to prilika za iznijeti probleme s kojima se kao destinacija suočavamo, dati prijedloge za ono što bi trebalo bolje i kvalitetnije te na koji način privući goste u Novi Vinodolski i izvan turističke sezone. U konačnici održavanje ovakve vrste događanja pokazalo se pozitivnim pomakom na razini dijaloga građana i gradske vlasti. S obzirom na broj zainteresiranih sudionika i njihove povratne informacije, Odjel za gospodarstvo i razvoj već priprema i proljetni ciklus edukacija s novim, zanimljivim temama, a sve kako bi zadržao kvalitetan odnos s poduzetnicima te osigurao pozitivnu klimu kao i nove oblike informiranja u poduzetništvu.

Od Vinodolskog zakona do pčelarske škole u Novom

Piše: Barbara Kalanj Butković

Čovjek je od davnina rabio pčelinji med iz pčelinjih zajednica divljih pčela, koje su živjele u dupljama drveća, ulazima u špilje i u pukotinama stijena. Kod drevnih civilizacija med se koristio kao hrana, za izradu kozmetičkih sredstava te za konzerviranje. Mitologija nam, pak, govori da je med bio omiljena hrana bogova. Egipatski faraoni med su koristili kao žrtvu svojim bogovima i s njime su pokapani. U Starom zavjetu na mnogo se mjesta koristi obećana zemlja u kojoj „teče med i mlijeko“ što simbolizira bogatstvo i obilje. Med je postao i simbolom slatkoće ljubavi. Kaže se da je Kupidova strijela bila umočena u med te da je hindski bog ljubavi Kama nosio luk s tetivom napravljenom od pčela. Možda i medeni mjesec dolazi od vikinškog običaja kada su mlada i mladoženja tijekom prvog mjeseca svojega braka jeli kolače s medom i pili medovinu, iako može značiti i da su prvi bračni tjedni najsladi. U starom svijetu med se koristio i za balzamiranje, a njegova antibakterijska i antiseptička svojstva zalječivala su rane, njime su liječili želučane tegobe i kašalj. Vojska je poginulog cara Aleksandra Makedonskog prevozila u medu dugo vremena kako bi ga vratila u Makedoniju. Upravo je med spasio raspadanje tijela. Otkad se Kleopatra kupala u magarećem mlijeku i medu, proširile su se njegove moći pomlađivanja i uljepšavanja. Najstariji zapisi o tome da su ljudi jeli med sežu u prehistorijske spiljske slikarije u Španjolskoj, kao što je crtež u Cuevas de la Arana u Valenciji, na kojem je prikazan čovjek koji se penje uz liticu kako bi pokrao roj divljih pčela. Lov na med se nastavio u ranom starom, srednjem i novom vijeku. Također, u sjeverno-američkoj predaji slavi se duh lovaca na med te se govori kako su ulaze u pčelinje spilje čuvali zvečarke, šišmiši, škorpioni, duhovi i Indijanci. Med i Vinodolski zakon

47

Med je stoljećima bio prepoznat kao blagodat pa i naša pisana povijest o tome svjedoči. Dvije su važne činjenice u hrvatskoj nacionalnoj povijesti koje povezuju Novi Vinodolski i pčelarsku djelatnost. Jedna se odnosi na Vinodolski zakon, najznačajniji nacionalni spomenik koji u svom području svrstava Hrvate u sam vrh europskog prava, a ujedno je i nepresušni izvor za proučavanje kulture, jezikoslovlja, onomastike, gospodarske, socijalne i političke povijesti. Upravo osmi članak Vinodolskog zakona svjedoči o poznavanju pčelarske djelatnosti i među već u 13. st. lako članak prioritarno govori o pravnoj normi koja se odnosi na krađu, možemo iščitati i važne činjenice o društvu onoga vremena, statusu pčelarske djelatnosti te vrijednosnom sustavu koji se odnosi na najvažniji pčelarski proizvod, kao i leksičke zanimljivosti vezane uz pohranu meda (ulišće). Ovo je izuzetno vrijedan dokument za pčelarsku djelatnost, a potvrda njene važnosti u dokumentu kao što je Vinodolski zakon, koji predstavlja vrhunski izraz i majstorsko djelo hrvatskog srednjovjekovnog prava, prvo ovakve vrste na europskom prostoru, koji može stajati uz bok drugim opsežnim pravnim srednjovjekovnim dokumentima pisanim na narodnom jeziku, stavlja i pčelarstvo na novu razinu.

Pčelarska škola

Pored Vinodolskog zakona u kojem se prvi put spominje pčela, druga važna činjenica vezana za pčelarstvo i pčelarsku struku odnosi se na desetogodišnje djelovanje Pčelarske škole u Novom Vinodolskom. U arhivi Muzeja u Novom pronašli smo izvješće o radu te Škole iz kojeg se može iščitati niz zanimljivih podataka vezanih za lokalnu prošlost, početke pčelarske edukacije te općenito o razvoju pčelarstva u periodu od 1950. do 1961. godine. Nakon Drugog svjetskog rata, čitava zemlja bila je potpuno popaljena i uništena. Moglo se proći pojedinim krajevima, a da se ne pronađe ni jedna košnica s pčelama. U tadašnjoj Narodnoj Republici Hrvatskoj pri formiranju novog ministarstva za poljoprivredu bio je organiziran i Odsjek za pčelarstvo. Prvi zadatak toga Odsjeka bio je sakupljanje napuštenih pčelinjaka i predaja istih pod rukovodstvo dobrih pčelara. Jedan dio tih pčelinjaka podijeljen je popaljenim krajevima, a najveći dio je predan u vlasništvo državnih poljoprivrednih dobara. Da bi s tim velikim pčelinjacima mogli rukovoditi sposobni priučeni pčelari, bili su organizirani prvi pčelarski tečajevi. Nakon toga dolazi do osnivanja Pčelarske škole na osnovu zaključaka Savezne pčelarske konferencije kojoj su prisustvovali tadašnji najpoznatiji pčelarski stručnjaci iz cijele zemlje. Zaključeno je da se osnuje prva naša Pčelarska škola u tadašnjoj NRH. Škola je započela s radom u Podsusedu 1. rujna 1950. godine i to, kako navodi direktor škole Stevo Lončarević: „bez igdje ičega, bez pribora, bez učila, pribora za internat, bez radionice...“.

Mukotrpn rad

U prvoj školskoj godini 1950./51. školu je završilo 59 učenika i učenica, a sve troškove školovanja snosilo je bivše Ministarstvo poljoprivrede. Već druge godine škola se morala preseliti u Zorkovac kod Karlovca. U Zorkovcu je završila obuku druga klasa učenika. Uvjeti nisu bili najbolji pa škola seli u Novi Vinodolski zahvaljujući razumijevanju tadašnjeg političkog djelatnika dr. Zlatka Sremca, predsjednika Republičkog vijeća Sabora. Također, direktor navodi i domaće ljude kojima zahvaljuje na angažmanu, a to su rukovodioci bivšeg Kotara Crikvenica: Pero Komadina, Blaž Kalafatić, Ivan Ligatić i Vlado Čar koji su ustupili školske i domske objekte te stanove za nastavno osoblje. Ravnatelj piše da je ukidanjem bivših ministarstava škola dolazila u sve teži položaj u pogledu materijalnog snabdijevanja. Ovu školu u razdoblju od deset godina završilo je 315 učenika. Od spomenutog broja svršenih učenika, obično ih je bilo svake školske godine prosječno 50 % stipendista i 50 % onih koji su se školovali o svojem trošku. Lončarević u svom izvješću posebno naglašava da se bez sposobnih pčelara ne može niti pomisliti na unaprjeđenje našeg tada najzaostaliјeg pčelarstva u čitavoj Europi. Savjetuje kako bi svaki školski vrt, poljoprivredna stanica, poljoprivredna dobra, zadružna i druga gazdinstva, sjemenska poduzeća, voćni rasadnici trebali imati svoja suvremena pčelarstva. U svim poljoprivrednim školama trebalo bi kao obavezan predmet uvesti pčelarstvo. Kako bi se poboljšala pčelinja paša, valjalo bi da šumski rasadnici u plan proizvodnje sadnica i zaštitnih pojaseva unesu 30 % sadnica medonosnih biljaka, a kako bi se što prije riješili zaraznih bolesti kod pčela trebalo bi organizirati redovne i obvezne preglede svih pčelinjaka. Sve smjernice pretače i u rad škole. Također ističe da je desetogodišnji mukotrpn rad na ovoj školi, uz veliko i nesebično zalaganje njih nekolicine, urodio plodom. Uvjeren je da se to vidi diljem domovine jer su učenici pri odlasku iz škole dobili zadatak da nesebično šire znanje koje su stekli u školi. Škola je zatvorena 1961. godine odlukom Narodnog odbora Općine Novi Vinodolski, a likvidacija njenog poslovanja se zaključuje s krajem 1960./61. godine.

Spomenik pčeli

Neraskidiva nit veže pčelarstvo i pčelarsku struku uz područje Grada Novog Vinodolskog. Zaista se nameće pitanje: nije li ovo pravo mjesto gdje bismo se trebali pokloniti pčeli, njezinoj ulozi i važnosti. Nije li ovo mjesto najprikladnije za spomenik pčeli. Od prvog spomena na pčelu, med i košnicu kao dragocjenosti koje su prepoznate već početkom 13. st. u nas pa do intenzivnog razvoja pčelarske struke, osnivanja Pčelarske škole u Novom Vinodolskom te danas

suvremenog pčelarstva predvođenog aktivnom Udrugom pčelara u Novom Vinodolskom, vidljiv je kontinuitet bavljenja ovom starom privrednom granom. Vidjeli smo izazove s kojim se pčelarstvo susretalo u prošlosti, svjedoci smo današnjih koji se sigurno razlikuju, ali imaju i niz dodirnih točaka. I prošlost i sadašnjost nam pokazuju koliko su pčele bitne za opstanak ljudske vrste. Pčele smo s razlogom dobili od majke prirode zato i imamo obvezu promišljati o zaštiti prirode i bioraznolikosti. Bez pčela nema života, ne znam koliko smo toga svjesni. Kako lijepa misao kaže: „One su naša sol zemlje i svjetlost svijeta“.

Dvodnevni znanstveni skup (31. 3. - 1. 4. 2023.) „Mjesto i uloga pčele u okolišu - Od Vinodolskog zakona do naših dana“ u Gradskoj vijećnici otvorila je ministrica poljoprivrede Marija Vučković. Skup je okupio eminentne znanstvenike s četiriju najvećih hrvatskih sveučilišta (Zagreb, Rijeka, Split, Osijek). Skup se održao pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti - Razreda za prirodne znanosti, a organizatori skupa bili su: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Fakultet šumarstva i drvne industrije Sveučilišta u Zagrebu, Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Grad Novi Vinodolski, Hrvatski pčelarski savez, Udruženje pčelarskih udruga PGŽ-a, Primorsko-goranski pčelarski savez, Udruga pčelara Grada Novog Vinodolskog i Hrvatska udruga senzornih analitičara meda.

50

Očuvajmo okoliš, čuvajmo Novi Vinodolski

Piše: Petra Opačak

Čovjekov utjecaj na okoliš svakodnevno je sve veći i svatko od nas odgovoran je za njegovu zaštitu i očuvanje. Svaka eko inicijativa, bez obzira na veličinu, može imati pozitivan utjecaj na naš planet. Donošenjem smislenih odluka svatko od nas može pomoći u zaštiti okoliša. Kupujmo lokalno i domaće jer pritom smanjujemo otpad i potrošnju resursa, reciklirajmo i smanjimo korištenje plastike i druge jednokratne ambalaže, promijenimo prehranu, odgovornije koristimo energiju i vode, smanjimo korištenje automobila koji su jedan od najvećih zagađivača zraka i slično.

Razmislite što već danas možete učiniti za nju (zemlju)

Vodeći se ovom indijskom poslovicom, Osnovna škola Ivana Mažuranića u lipnju je ove godine pokrenula inicijativu bacanja EM kugli u more na različitim lokacijama. Inicijativi su se pridružili i Grad Novi Vinodolski, Poduzeće „Ivanj” d.o.o. te ronilački klubovi Dive Side i Novi pa je tako nastala akcija „Čuvajmo more, čuvajmo Novi Vinodolski” koja za glavni cilj ima očuvanje morskog života kao i očuvanje priobalnog područja koje često „trpi” zbog nepravilnog odlaganja otpada. Svi sudionici sunčanog lipanjskog dana okupili su se uz more kako bi zajednički doprinijeli očuvanju Jadranskog mora, podsjećajući nas da je briga o okolišu i prirodi zajednička odgovornost. Tako su glavni

51

52

akteri bili učenici prvih razreda koji su se brodom Bartelo Mali zaputili do otočića San Marino gdje su bacili kugle u more, ali i ostali učenici nižih razreda koji su kugle bacali s obale u more i to na nekoliko lokacija duž Obale dr. Franje Tuđmana. Učenici od šestog do osmog razreda kugle su bacali duž šetnice Obale Petra Krešimira IV.

EM kugle

Važnost morskih ekosustava i njihovu dragocjenost prepoznali su učenici OŠ Ivana Mažuranića koje je potreba za očuvanjem mora potakla na izradu EM kugli čiji sastav čine efektivni mikroorganizmi. U izradi EM kugli sudjelovali su svi razredni odjeli Osnovne škole sa svojim razrednicima, kao i Posebni razredni odjel. U centru Novog Vinodolskog učenici su zajedno s voditeljima postavili i štand s recikliranim ukrasima koje su izradili. Sav prikupljeni novac utrošit će se za izradu EM kugli u novoj školskoj godini. Dok su učenici bacali EM kugle kako bi „obogatili” morsko dno, ronionci Ronilačkog centra Dive Side i Ronilačkog kluba Novi to su isto dno očistili od brojnog otpada. Bilo je tu kamionskih guma, auto guma, plastičnih boca, stolica, akumulatora, obuće; čak su na dnu luke pronašli i kontejner. Izvlačenju otpada iz mora pridružio se i gradonačelnik Grada Novog Vinodolskog Tomislav Cvitković sa suradnicima.

Reciklažno dvorište

Što radimo s otpadom koji svakodnevno proizvodimo? Odgovor leži u modernim postrojenjima poput reciklažnih dvorišta. Grad Novi Vinodolski prepoznao je važnost odvajanja otpada i održivog gospodarenja resursima te u 2023. godini izgradio reciklažno dvorište. Reciklažno dvorište, smješteno u Poslovnoj zoni Zapad, sadrži svu potrebnu opremu i infrastrukturu pružajući građanima priliku da aktivno sudjeluju u zaštiti okoliša. Financijska sredstva za realizaciju ovog projekta osigurana su kroz Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava, a koji je u svibnju 2021. godine u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. potpisan s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja te Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 774 tisuće eura, za što je odobreno 576 tisuća eura bespovratnih sredstava. Razliku sredstava osigurali su ravnopravno

Grad Novi Vinodolski i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije kroz javni poziv za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini u 2023. godini.

Isto tako, osim samog postrojenja i edukacija stanovništva igra ključnu ulogu u stvaranju održivog društva. Vodič o gospodarenju otpadom pruža jasne smjernice o pravilnom odlaganju otpada, važnosti recikliranja te smanjenju nepotrebnih otpadnih materijala. I zato, dragi čitatelju, posjeti internetsku stranicu našeg Grada i pronadi važne informacije o gospodarenju otpadom. Na stranici ćeš pronaći brošuru koja će ti biti od iznimne pomoći u razumijevanju pravilnog postupanja s otpadom, važnosti recikliranja te smanjenju nepotrebnih otpadnih materijala. Održivost našeg društva ovisi o zajedničkom angažmanu, a tvoj doprinos je ključan. Brošura nije samo informativni materijal već i praktičan alat koji pruža jasne smjernice. Kroz edukaciju zajedno možemo stvoriti okolišno odgovorno i održivo društvo.

Zaštita okoliša kao imperativ

Grad i Komunalno trgovačko društvo „Ivanj” posvećuju izuzetnu pozornost zaštiti okoliša što se manifestira kroz značajna financijska ulaganja u projekte koji imaju direktan utjecaj na očuvanje prirode. Realizacija projekta zatvaranja neopasnog otpada Duplja, izgradnja pretovarne stanice, izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta kao i nabava dvokomornog komunalnog vozila za odvojeno prikupljanje otpada svjedoče o gradu koji prati i implementira ekološke trendove. Ova ulaganja ne samo da poboljšavaju kvalitetu okoliša za lokalno stanovništvo već također šalju snažnu poruku o odgovornom upravljanju resursima i održivom razvoju. Ovakvi projekti čine grad modernim liderom u zaštiti okoliša, stvarajući dugoročne pozitivne učinke za zajednicu i buduće generacije. Svaki korak prema očuvanju okoliša korak je prema održivoj budućnosti. Poslovice s početka ovog teksta postaje poziv na djelovanje koji svaki pojedinac može usvojiti u svojoj svakodnevici... zato, čuvajmo okoliš, čuvajmo Novi Vinodolski!

Nekomercijalni sekundarni smještaj i kućna radinost - veliki razvojni izazov Novog Vinodolskog

Piše: Branko Blažević

Činjenica je da su prostor i njegova geofizička svojstva osnovni resurs na kojima se temelji razvoj turističke ponude nekog područja. Zbog toga je veoma važno da se racionalno i s posebnom pažnjom odnosimo prema tom prostoru kada se ekologiji i održivom razvoju općenito pridaje veća pažnja zbog sve veće ugroženosti čovjekove sredine. Može se reći da prostor, naročito u turizmu, postaje ekonomska kategorija, odnosno faktor privređivanja. On omogućuje stvaranje rente i ekstra-dobiti. Taj faktor prisutan je i u drugim djelatnostima, ali je u turizmu najnaglašeniji i zato je funkcija turizma u prostornom uređenju najizrazitija. Prihvatni potencijal turističke destinacije kao suvremena razvojna koncepcija u Hrvatskoj dobiva svoje sve veće značenje u teorijskom dijelu, uz još uvijek vrlo skromne pokušaje njegove primjene u praksi. U svijetu je koncept prihvatnog potencijala općeprihvaćen, o čemu svjedoče brojni znanstveni skupovi i suvremena literatura.

54 Za ilustraciju navodim da sam u knjizi „Turizam u gospodarskom sustavu” još davne 2007. godine detaljno objašnjavao i analizirao pojam prihvatnog potencijala turističke destinacije uz analizu njegovih ekonomskih, ekoloških i društvenih kriterija. Isto tako, na prvom mjestu istaknuta je potreba za njegovim egzaktnim izračunom koji mora postati obvezujući za svaku turističku destinaciju u Hrvatskoj. U dokumentu „Strategija razvoja turizma Crikveničko- vinodolske rivijere 2019. - 2029.” u programu br. 10 Akcijskog plana istaknut je izračun turističkog nosivog kapaciteta kao program od najvišeg prioriteta. U najnovijem prijedlogu Zakona o turizmu u 2023. godini, koji je prošao prvo čitanje u Saboru, to će najvjerojatnije biti i ozakonjeno. U međuvremenu je prošlo dragocjeno vrijeme

u kojem je nekontrolirani razvoj učinio svoj ekološki otisak i to posebno na prostor s nekontroliranim razvojem smještajnih stambenih i turističkih kapaciteta. Posljedice izbora razvojnog usmjerenja isključivo na sezonski, ljetni turistički proizvod pokazale su se katastrofalnim po destinaciju i to u prvom redu zbog nekontroliranog i neracionalnog, gotovo rasipničkog korištenja prostora na najatraktivnijim lokacijama. Nekontrolirana ekspanzija izgradnje privatnih kuća i stanova za odmor (vikend stanova) bila je toliko snažna i velika da je njihov ukupan prihvatni smještajni potencijal danas daleko veći nego ukupan smještajni kapacitet u komercijalnim objektima. To ugrožava destinaciju i, na malo dužu stazu, čini je izgubljenom za prava turistička tržišta, a s time se i ambicije sadašnjih i budućih turističkih djelatnika moraju svesti u realne okvire. Tome nasuprot, turizam u Hrvatskoj pa i na prostoru grada Novog Vinodolskog, još uvijek može postati izvorom nacionalne demografske i prostorne revitalizacije. Stoga procvat turizma mora biti obojen bojama prepoznatljive pripadnosti našem prostoru i našoj kulturi.

Fenomen turizma i stanovanja

Želim ukazati na veliki društveni značaj fenomena turizma i stanovanja u kojemu se na turistički boravak gleda kao na privremeno stanovanje. Riječ je ipak o različitim pojmovima koje nažalost zakonodavac još nije prepoznao kao različite pojmove. Jedan pojam pripada stambenoj problematici, dok je drugi vezan za gospodarsko-turističku problematiku. Ivandić i suradnici postavljaju ključna pitanja vezana na stvarne društvene posljedice izjednačavanja stambene namjene s komercijalnom i nekomercijalnom turističkom aktivnosti. U tom se smislu nameće potreba traženja jasnog odgovora na sljedeća pitanja: (1.) može li i trebali li stambena namjena biti izjednačena s pružanjem komercijalnih ugostiteljskih usluga u domaćinstvu, odnosno (2.) može li i treba li stambena namjena biti izjednačena s povremenim stanovanjem, tj. boravkom u kućama i stanovima za odmor (vikendice i apartmani).

U praksi na terenu postoje kuće, stanovi, apartmani i vile koje se ne grade za stalno ni za privremeno stanovanje. One služe za smještaj i noćenje turista i uporno se pogrešno zovu obiteljskim smještajem, dok u njima nema ni obitelji ni domaćina koji pružaju uslugu, već to rade profesionalne posredničke turističke i nekretninske agencije. One preferiraju stanovanje u individualnim i više stambenim zgradama za obiteljsko stanovanje, tako da pritisak na izgradnju takvih kuća, stanova, apartmana i vila namijenjenih turističkom rentijerstvu stalno i nekontrolirano raste usprkos velikom kontinuiranom padu demografskih podataka u cijeloj Hrvatskoj pa tako i kod nas u Novom Vinodolskom.

Tu se sada pojavljuje paradoks uslijed prekomjernog pritiska na prostor - jedinice lokalne samouprave iz prostornih planova naselja nastoje ili će nastojati smanjivati broj jedinica za turistički smještaj. Zašto tu činjenicu nismo spremni priznati i regulirati primjerenim pravnim, poreznim i planerskim pravilima, akademik Nikola Bašić o tom problemu slikovito kaže: „Obmanjujemo sami sebe. Javljaju se lažne stambene zgrade, lažni stanovnici, lažni turisti, lažna rodbina, a uz to ide građevinska hiperprodukcija i nepovratno trošenje prirodno i kulturnog prostora kao najvrjednijeg nacionalnog blaga”.

Zaustavljanje rentnog turističkog razvojnog modela

Nužnost nove regulacije posebno bi se odnosila na segment nekontroliranog rasta smještajnih, posebno nekomercijalnih sekundarnih kapaciteta i neprihvatljivo trošenje prostora i njegovu visoku zasićenost. Istraživanja pokazuju da stanje nekontroliranog rasta nažalost podržava i većina stanovništva koja ima koristi od turizma, a to znači da već vrijedi tzv. antropocentrična etika s evidentnom zabludom o tržištu koje zahtijeva sve veći i neograničeni rast, a koji postaje i najveća prijetnja održivom razvoju ne samo turizma već i društva u cjelini. Rješavanje pravih temeljnih uzroka ovih problema, kao što su porezna, urbanistička i prostorna politika, uz nužnost ograničavanja broja nekomercijalnog smještaja sekundarnog stanovanja i kućne radinosti, dobili su manje pažnje i u praksi i u literaturi. Taj izazov bio je jaki motiv da u sklopu drugog znanstvenog kolokvija Znanstvenog vijeća za turizam i prostor Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na temu „Turizam i stanovanje” prezentiram istraživanje na temu „Nekomercijalni smještaj i kućna radinost - veliki razvojni izazov turizma u Hrvatskoj”. Ovakav nekomercijalni smještaj, zajedno s kućnom radinosti, generira u hrvatskim turističkim destinacijama između 80 i 90 % smještajnog dijela hrvatskog turizma. Za primjer, u gradu Crikvenici, kao tipičnoj hrvatskoj sezonskoj destinaciji, u 2019. godini, od ukupnog broja turista visokih 81,3 % bilo je smješteno u kapacitetima nekomercijalnog smještaja i kućne radinosti.

Uz sve dobre strane razvoja turizma na detaljno analiziranom području Crikveničko-vinodolske rivijere kojima sam se bavio, nužno je spomenuti i deformacije koje se mogu uočiti konkretno u turističkim destinacijama Crikvenice i Novog Vinodolskog uz realnu opasnost da se isti problemi počinju ozbiljno prenositi i na Vinodolsku općinu. Grad Crikvenica i Novi Vinodolski primjer su hrvatskih turističkih destinacija koje po brojnim obilježjima odgovaraju velikom broju jadranskih turističkih destinacija koje su se približile ili već ulaze u opasnu zonu prekomjernog turizma. Otvaranje razvojnih zona na području između Jadranova i Dramlja, kao i između Selaca i Novog Vinodolskog (ispod i iznad magistrale), a posebno zona Zagori 2 i Panos koji u Prostornom planu nudi 6 200 kreveta, dugoročno ni u jednoj razvojnoj varijanti ne bi smjeli biti u funkciji praćenja turističko-nekretninske potražnje i razvoja sekundarnog smještaja. Isto tako, Vinodolska općina nikako ne bi smjela ponoviti evidentne razvojne pogreške svojih susjeda. Stoga su sve tri jedinice lokalne samouprave (ali to vrijedi i za brojne jadranske destinacije) sazrele za resetiranje svojih razvojnih ciljeva, a time i prateće prostorne dokumentacije u duhu drugačijeg promišljanja razvoja nekomercijalnog sekundarnog smještaja i kućne radinosti i trošenja prostora kao jako ograničenog razvojnog resursa.

Uključivanje naslijeđa kućne radinosti

Akademik Nikola Bašić, predsjednik Znanstvenog vijeća za turizam i prostor HAZU-a, na drugom znanstvenom kolokviju ovog Vijeća koji je održan pod naslovom „Turizam i stanovanje” u svibnju 2021. godine (na kojem sam i sam aktivno sudjelovao kao član toga Vijeća s prezentiranim radom) založio se za promjenu neodrživog stanja i za drugačiji koncept razvoja hrvatskog turizma. Konkretno, da bi se umjesto uvođenja tuđih razvojnih obrazaca, ovaj koncept morao snažnije osloniti na naše hrvatske specifičnosti i autentična iskustva. Posebno se to odnosi na specifikum hrvatskog turizma koji uključuje „naslijeđe kućne radinosti koja se može smatrati pretečom onih suvremenih trendova u turizmu zasnovanih na ideji turističke uključivosti u prostor i kulturu svake turističke destinacije u Hrvatskoj s visokom razinom kvalitete”. Tako bi naš današnji nedostatak hotelskog smještaja u ukupnim kapacitetima dobio novu komparativnu prednost hrvatskog turizma s visokom ukupnom kvalitativnom strukturom. Za takav „iskorak nužno je promijeniti gledanje na turizam i prostor. Za to će nam trebati mnogo znanja i kvalificirane znanosti, ali uz jako puno autentičnih ideja i u znanstvenom i u političkom prostoru”.

Grad Novi Vinodolski mora se okrenuti dugoročnom iznalaženju rješenja stambene problematike mladih obitelji i zaposlenika na svojem području te predložiti održive modele za tu namjenu u prostornom planu Grada kao i u novim modelima financiranja koji moraju biti poticajni u cilju okretanje trenda dosadašnjih negativnih demografskih kretanja. Istovremeno, nužno je do izrade spomenute Studije prihvatnog potencijala za grad Novi Vinodolski uvesti moratorij na izgradnju nekomercijalnih sekundarnih smještajnih objekata namijenjenih turističkom rentijerstvu.

Izmjene i dopune prostornog plana grada Novog Vinodolskog – alat za željene promjene!

Na tragu gore rečenog, najvažniji alat za reguliranje stanja u prostoru i za otvaranje procesa zaustavljanja nekontroliranog rasta smještajnih, posebno nekomercijalnih sekundarnih kapaciteta je i novi prijedlog Prostornog plana grada Novog Vinodolskog. Njegovo donošenje s brojnim konkretnim mjerama i određenim kvantitativnim ograničenjima, dobri su koraci koji idu u prilog procesa zaustavljanja prekomjerne gradnje u našoj turističkoj destinaciji. Za novi, veći i brži iskorak bit će nužno čim prije izraditi Studiju izračuna prihvatnog potencijala (optimalnog prihvatnog kapaciteta) našega grada i konačno uskladiti te izračune s postojećim i novim stanjem ukupnog, a posebno sekundarnog smještaja na terenu.

U novoj godini svima nam želim manje portala a više mora i zraka

Razgovarao: Ante Peričić

Od Dubravka Dujšina, Ive Andrića, Zinke Kunc, Branka Gavelle i Bekima Fehmiua koji su u Novom provodili svoja ljeta; Branke Petrić Fehmiu koja je u Novom rođena pa sve do Đurđe Ivezić, Uliksa Fehmiua, Tvrtka Stipića, Saše Bunete, Ksenije Pajić, Snežane Bogdanović i Ane Vilenice koji su uz novljanski kraj genetski ili rodbinski vezani – sve svjedoči tomu da je naš grad već stoljeće čvrsto etabliran na kazališnoj mapi ne samo naše zemlje, već i ovog poluotoka što se Balkanom naziva. Potonje navedenu, Anu Vilenicu, uhvatili smo za razgovor u moru obaveza u kojima pliva, a koje joj je, u svojim nerijetko i burnim valovima, donijela minula, 2023. godina. Je li ljeto Gospodnje što je iza nas bilo za nju najuzbudljivije do sada?

Ne bih rekla da je bila uzbudljivija nego ikad ranije, jer sam već dovoljno dugo na sceni da mogu izdvojiti dosta uzbudljivih trenutaka i prilika koje vrijeme donosi. Međutim, svakako je nakon pandemijske uspavanosti bila jedno buđenje u akceleraciji. Kada pogledam svoj planer iz 2023., mogu reći da je spomenuta bila obilježena dvjema meni izuzetno važnim i dragim projektima u kazalištu u kojima sam sudjelovala kao koautor, a to su „Abeceda interneta” i „Otočka terca”. U istoj godini postepeno i za sada uspješno razvijam svoj projekt „Ana Katarina”, a konačno sam predala i scenarij za igrani film koji pišem na kolaudaciju u HAVC-u. Međutim, javnosti će svakako najzanimljiviji biti mali zaokret u mom profesionalnom životu, a to je mogućnost rada koju sam dobila u institucionalnom kazalištu i povratak djelovanja u Rijeku, što sam dugo priželjkivala. Povratak na more.

U Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca u Rijeci vratili ste se kao prvakinja drame, odnosno ravnateljica Hrvatske drame. Kako je došlo do suradnje i kako se po tom pitanju osjećate?

Postala sam vršiteljica dužnosti ravnateljice Hrvatske drame u „Zajcu”. Naime, s mog gledišta, ta funkcija podrazumijeva i određenu dozu umjetničkog, tj. kreativnog rada, a ja sam svjesno ušla u priču koja je, s jedne strane, bila već zaokružena. Bez obzira na to, ono što me prvenstveno zanimalo jest djelovanje unutar sustava i upoznavanje sa sustavom, s obzirom na to da sam više od dvadeset godina bila slobodnjak. Znači, interesirala me čista operativa. Poziv je došao od intendanta Marina Blaževića te me je isti ugodno iznenadio, a Blaževiću sam iznimno zahvalna na prilici. Osjećam se isto kao prije, učim se balansirati između svojih naslijeđenih poslova koje sam akumulirala u preko dvadeset godina karijere i novih zaduženja, koja su ponekad dosta izazovna.

Vrijednost slobode

Kao što ste i sami naglasili, čitavu ste karijeru proveli kao samostalna umjetnica, a sada ste dio institucionalne scene. Meritorni ste tako pružiti nam usporedbu ta dva sustava.

Mislim da sam jasno shvatila vrijednost slobode. Rad u sustavu daje neku sigurnost u financijskom smislu, a zahtjevan je jer moraš znati raditi s ljudima. Zapravo je taj ljudski faktor najvažniji te pitanja kao što su koliko je zajednica spremna raditi i surađivati, spremna slijediti pravilnike i procedure, koliko je motivirana i konačno koliko je zadovoljna svojim primanjima ili nematerijalnim dostignućima u poslu. Kao slobodnjak imaš taj luksuz da si jako neovisan od svega toga. Sam određuješ vrijeme interakcije s kolektivom s kojim surađuješ.

Više ste puta u medijskim istupima naglašavali kako je *Novi Vinodolski*, za vrijeme pandemije koronavirusa, bio vaša mirna obiteljska luka. Malo ljudi zna kako ste genima, pored Rijeke i Imotskog, vezani i za novljanski kraj.

Obično s obitelji provodim puno vremena u Novom, pogotovo nakon koronavirusa. Zapravo smo jedan jako veliki dio pandemije, kao što ste rekli, i proveli u Novom, jer se pandemija poklopila i s potresom u Zagrebu koji je ošteti naš dom. Ovo ljeto, nažalost, nisam bila onoliko koliko sam htjela, jer sam imala veliku kazališnu turneju, a potom još nekoliko manjih. To sada, kada smo u Rijeci, kompenziram češćim vikend odlascima u Novi. Volimo doći u taj mir i na to more, udahnuti zraka. Da, ja sam i genetski vezana za Novi, moj prapranono je, koliko sam shvatila, došao u onim obrnutim migracijama iz Italije u Novi i bio brico na Starom trgu. O njemu je čak pisao i Krsto Zoričić u svom Novljanskom bibliografskom leksikonu, što me jako obradovalo, a ti zapisi svjedoče o njegovu temperamentu. Moja je mama dolazila kod svoje none u novljanski stari grad, u kuću na Starom trgu koju ja, eto, sada pokazujem mome sinu uz rečenicu: „Vidiš, Duje, ovdje su nekada živjeli tvoji preci”. Veliki dio te obitelji odselio se u Venezuelu pa se nekad pohvatam s njima na Facebook-u.

Razgovarati s vama, a ne spomenuti „Otočku tercu” čija je važnost za Novi Vinodolski nemjerljiva, gotovo je nemoguće. Nakon premijere u kolovozu 2022., komad ste, diljem Hrvatske, odigrali dvadeset puta, između ostalog i u HNK-u Ivana pl. Zajca te Istarskom narodnom kazalištu te osvojili nekoliko nagrada, od kojih valja izdvojiti Nagradu za najbolju žensku ulogu Oliveri Baljak na ovogodišnjem Festivalu glumca.

„Otočka terca” zaista ima posebno mjesto u mom životu, prije svega zato što surađujem s dvije krasne glumice – Oliverom Baljak i Brankom Petrić Fehmiju; dvije glumice koje me vesele svojim pričama i iskustvom. Tu su i Saša Predovan i Karla Kocijan s kojim činimo pravi core team te predstave. Nevjerojatno je kako je ta „Otočka terca” lijepo krenula i kako s malo truda sama sebi otvara vrata. Mislim da smo napravili jednu pitku, međugeneracijsku predstavu u feel good stilu i, iako se to isprva činilo nemogućim jer nam tim živi posvuda, uspjeli smo u samo prvoj godini odigrati izvedbu dvadesetak puta. To je veliki broj izvedbi, pogotovo za polugerilski tim.

Fokus na vlastitim projektima

Kako je bilo vratiti se u Rijeku nakon više od dvadeset godina „emigracije”?

Nekad mi se čini da se još uvijek vraćam, dan po dan. Nije mi strano seljenje i prilagodba na nove prostore, a Rijeka je sada za mene jedan stari-novi prostor. Davno sam otišla iz nje i promatram kako se i koliko promijenila. Neke stvari sam zaboravila. Osjetite da je to jedan manji, mirniji grad i to mi u ovoj fazi života jako paše. Tu je i naše more. Sve je brže i lakše dostupno, čak ni gužve nisu strašne. Podsjetila sam se naravno na riječke kiše i na vječite uzbrdice i nizbrdice. Volim Rijeku, mislim da je to grad pun potencijala za razvoj, čak više od Zagreba. Samo, bilo bi dobro da ga i ljudi takvim prepoznaju.

Ranije spomenuta „Abeceda interneta” osvaja škole diljem Hrvatske. U kojem ste stadiju s tim projektom?

Kad radim „Abecedu interneta” osvijestim da imam osmijeh na licu. Tomislav Krstanović i ja postali smo kao neki mali pokret koji se trudi napraviti korisnu stvar, a to je osvijestiti djecu o zamkama na internetu, razgovarati s njima o njihovom iskustvu i pokušati zajedno naći rješenje za izazove. Zahvaljujući Končaru i jedinicama lokalne

samouprave, jako puno igramo „Abecedu” po školama, POU-ima i CZK-ima, a funkcioniramo po principu sponzorstva jer želimo da naš program djeci bude besplatan. Pa, eto, koristim priliku da pozovem i nove suradnike, ako je netko zainteresiran (smijeh). Mislim da smo do sada bili u gotovo sto škola i da nas je vidjelo do petnaest tisuća djece. Škole nas stalno zovu kako bismo ponovili izvedbu za nove generacije. Meni je to i kao mami jako važno jer se ta tehnologija i interesi djece razvijaju jako brzo pa sam barem tako u nekakvoj kontroli sadržaja kojima je izložen i moj Duje. Igram i druge predstave, tj. nastavljam svoju suradnju s HIT teatrom i Mateom Elezović s kojom jako volim raditi, s Teatrom Gavran i Scenom Gorica. Ali, fokus je unazad nekoliko godina na projektima koje samostalno ili s partnerom Edijem Mužinom razvijam u sklopu naše udruge.

Manje portala, više mora i zraka

U uvodu ste se dotakli i monodrame „Ana Katarina” u kojoj obrađujete život Katarine Zrinski koja je, s obzirom na vezu s Frankopanima, važna i za naš kraj. Kako je došlo do te ideje i kako se projekt razvija?

„Ana Katarina” dogodila se slučajno. Razmišljala sam o projektu koji bih mogla razviti za potrebe kulturno turističke rute Putevima Frankopana koja jako obilježava moj rodni kraj i tako sam otkrila sudbinu Ane Katarine. I ne samo nje, već i ostalih žena iz loze Frankopana. Kao samostalni umjetnik koji traži svoju publiku, pokušala sam naći nove izvedbene modele i ta mi se priča tako lijepo posložila i zapravo me dosta obuzela. Projekt ne zovem monodramom zato što, prije svega, mislim da se radi o umjetničkoj interpretaciji kulturne baštine, a taj me vid komuniciranja sadržaja iz nekog razloga jako počeo privlačiti, odnosno ta naracija i interpretacija sadržaja - „pričam ti priču” model. Počelo je sve vrlo skromno u Bribiru i to zahvaljujući Alenki Spoji, ali i to iskustvo mi je bilo jako inspirativno. Kraći oblik izvedbe izvela sam u tamnici, nekoliko umirovljenika i ja, a u jednom trenutku ostali smo i bez struje, u hladno popodne u studenom. Već sam tu osjetila potencijal priče i doista osvijestila koliko ljudi ne znaju o njoj, a mene podsjeća na romantizirane američke povijesne filmove kakve smo navikli gledati. Čudim se da više ne koristimo svoju povijest i u tom obliku jer mi doista ne moramo izmišljati priče. Imamo ih na pretek. Zatim su me pozvali Bakar i Karlovac da izvedem prošireni oblik u povodu Noći tvrđava. Konačno sam, uz pomoć PGŽ-a i TZG-a Novi Vinodolski, složila dužu izvedbu koja se još razvija jer ovisi i o financiranju. Cilj mi je pokušati nešto novo – producirati tzv. audiopredstavu i nadam se da ću je premijerno izvesti u Kaštelu u Driveniku o čemu s Alenkom razgovaram. Pratite me i dođite!

Dotakli smo se mnogih potankosti iz vaše profesionalne i privatne karijere, ali ste nam zaboravili spomenuti kako ste ove godine snimali i na Islandu.

Mah, meni je to iskustvo prelijepo! Već dugo maštam o ideji da nekako probijem i to europsko tržište s povremenim ulogama na filmu na kojem bih voljela više igrati, valjda zbog toga što sam na filmu imala najmanje prilika. Dogodio se tako prošlo ljeto talijanski film s lijepom malom ulogom, koji još nije izašao, a ovo ljeto dogodio se Island gdje sam snimala novi film islandskog redatelja Runara Runarssona. Dobila sam malu, ali lijepu ulogu, a i imala prilike malo otkrivati Island pa sam tako i na kraju ljeta žalila što nemam skafander sa sobom, a ne kupaće (smijeh). Radujem se tim prilikama i kad ih dobijem osjećam se kako radim ono što zaista volim. Bilo je i malo treme jer sam stekla dojam da se radi o jako dobrom redatelju, ali prije svega o jako dragom i nenametljivom čovjeku koji točno zna što želi.

Što vas očekuje na profesionalnom planu u narednoj godini i što želite našim čitateljima za Božić i Novu Godinu?

Nakon dugo godina imam ću svoju premijeru u „Zajcu”, iako sam v. d. radit ću i kao glumica, što je moj primarni poziv i to u predstavi „Macbeth2 Williama Shakespearea koju će za Zajc režirati Eduard Miler, s Oliverom Baljak u ulozi Lady Macbeth. Premijera je predviđena za veljaču pa svakako dođite. Pokušat ću i u 2024. balansirati autorske projekte i produkcije te nova zaduženja, pritom svjesna da ću nešto morati i žrtvovati pa mislim da ćete me sve manje gledati u projektima koji su s nezavisne scene, a kojima ja nisam autor ili producent. Što želim za Božić? Manje gledajte vijesti, budite više s obitelji, ne dajte da vam ukradu Božić. U novoj godini isto tako - manje portala, a više mora i svježeg zraka. Nije baš uputan savjet, s obzirom na to da razgovaram s novinarom, je l' da, hahaha.

Dječji vrtić Fijolica - izvor radosti, kreativnosti i sreće

Piše: Ana Debelić

Dobro, imaš obvezu napisati tekst o vrtiću - što se sve radilo tijekom godine, koji su nam planovi... Veliko veselje me obuzima jer ipak se imamo mnogočime za pohvaliti. Kad znaš da ne može biti ni esej ni roman već „skрати Ana neki normalni kraći tekst za naš List“, veselju nema kraja. Kako skratiti, kako sažeti, kako s malo riječi dočarati svu ljepotu rada u ustanovi najljepšeg naziva - dječji vrtić. Fijolica - vjesnik proljeća, vjesnik sunca, novog života, vedrih dana. Možda stihom, možda rimom, svakako slikom i internetskim klikom - neka osjeti svatko između retka i slova svu ljepotu koju krije „kuća“ ova.

62

Godina cijela jedna, Fijolica naša vrijedna

Početak ovaj neka vas ne smete
što piše se o godini od kraja do kraja;
Adventa u Fijolici mnogi se rado sjete,
božićne čarolije koja srca spaja.

Još se nisu ugasila božićna svjetla
kad već evo zadatka nova:
pozornicom Doma pjesma i veselje vlada,
uveličati rođendan našega grada!

Zimsko vrijeme, vrijeme običaja i mesopusta,
oblače se odrasli i djeca svih uzrasta.
Maske razne, ukrašena i vesela lica,
povorka gradom, ljudi puna ulica.

Veselo kod nas uvijek je svima,
kod vrijednih ruku sve štima,
pokazati da smo skoro bez mane,
svečano i radno proslaviti Vrčića dane.

Na završetku pedagoške godine
donosimo neke sportske novine;
održala se Prva vrčićka olimpijada,
navijačka groznica na tribinama vlada.

Pali se olimpijski plamen, zastava nosi,
svaki se roditelj u publici ponosi.
Na svakom vratu medalja zlatnog sjaja,
još malo i došli smo do kraja.

Prije odmora još jedan posal,
a to je naš Ljetni karneval:
što smisliti, kako se predstaviti;
naravno, za rođendan stoti dres Vinodola odjenuti!

Ljeto je stiglo, odmor svima treba
jer godina nova opet donosi svega:
već u rujnu Tjedan sporta,
od nogometne trave do novljanskog porta.

Šutni loptu, istegni tijelo,
pleši zumbu, jedri smjelo,
vještine stjecat iz dana u dan,
veselo je prošao i Dječji tjedan.

Mali sportaši zato su zdravi,
a mogu biti i pekari pravi;
za Dane kruha uključili i bake i mame,
hranom razveselili najstarije građane.

Pomažu vješto te dječje ruke,
mijese tijesto bez imalo muke:
dok pizza se peče i Nava i Đir vonja,
pomažu djeca tetama iz Ivanja.

Nek' Novim cvjeta mirisno cvijeće,
u djece nema veće sreće.
Čuvaju okoliš, brinu za grad,
razvrstavaju otpad, to je trud i rad.

I čitaju djeca i slušaju priče:
o Vinodolskom zakonu Ana sriče.
Pitanja se nižu, slušaju bez daha,
za novljansku budućnost nema straha.

Pametne to su naše glave,
stalno nešto spretno prave,
evo još jedan Božić sve je bliže,
u vrčić nam tada blagoslov stiže.

Uskoro sve će čarobno zablistati,
božićnim svjetlom sve nas obasjati.
Ljubav, osmijeh, veselje i sreća,
zadovoljna djeca radost su najveća!

Pozdravljaju vas svih nasmijana lica, odrasli i dica
iz vrčića Fijolica!

Što je dječji vrtić?

„Tamo gdje se igramo, jedemo, pjevamo i zabavljamo.“ (Amelie, 6 god.)

„U vrtiću se igra. Svatko ima svoja posla.“ (Erik, 6 god.)

„Vrtić je isto delo. Ono – stalno se nešto dela.“ (Mateo, 6 god.)

„To je mjesto gdje žive djeca. Njihova kuća.“ (Tena F., 6 god.)

„Dječji vrtić je vrtić. Kao vrt, ali mali u kojem raste povrće. A u ovom vrtiću mi djeca rastemo.“ (Matteo, 7 god.)

Svečana skupština u prigodi velike obljetnice - 100 godina Nogometnog kluba Vinodol

Piše : Dino Stošč

Da je nogomet najvažnija sporedna stvar na svijetu svjedočimo i u Novom Vinodolskom. Preko tristo članova, prijatelja i simpatizera Kluba napunilo je novljanski Dom kulture na svečanoj Skupštini koja se održala dana 8. prosinca 2023. godine povodom obilježavanja 100. godišnjice Nogometnog kluba „Vinodol“.

Stoti rođendan svojim su prisustvom, uz potpredsjednika Vlade RH Olega Butkovića i gradonačelnika Tomislava Cvitkovića, uveličala poznata imena iz svijeta sporta - dopredsjednik Hrvatskog nogometnog saveza i predsjednik Hrvatskog nogometnog kluba Rijeka Damir Mišković, viši savjetnik predsjednika Hrvatskog nogometnog saveza Zorislav Srebrić, predsjednik Upravnog vijeća nogometne akademije Hrvatskog nogometnog saveza Miroslav Uljan, tajnik Hrvatskog nogometnog saveza središta Rijeka Branko Kajfeš, tajnik Nogometnog saveza Primorsko-goranske županije Ivan Peraić, sportski direktor HNK-a Rijeka Srećko Juričić te predstavnici susjednih klubova (NK-a Crikvenica, NK-a Turbina, NK-a Naprijed, NK-a Nehaj, NK-a Bunjevac Gavran i drugi).

65

Stoljetnu kronologiju razvoja novljanskog nogometa od igranja nogometa „na portu“ odnosno gradske luke, preko Lužnjaka i Dolca do današnjeg Bahalina predstavio je u svom referatu aktualni predsjednik Nogometnog kluba „Vinodol“ Neven Pavelić. Predsjednik Pavelić naveo je brojne zanimljivosti kroz koje Nogometni klub „Vinodol“ prolazi za svog stoljetnog postojanja. Pojava organiziranog nogometa u Novom Vinodolskom vraća nas u 1923. godinu, kada su studenti i đaci osnovali Novljanski građanski športski klub ili skraćeno NGŠK. U to vrijeme igrališta su bila bez golova i neoznačena, a lopta je, početka, bila krpenjača od starih čarapa. Kroz povijest svjedočimo, uz promjene lokacija na kojim se nogomet igrao i nekoliko promjena naziva Kluba, od NGŠK-a preko NK Asphalt i NK Novi do ponovno današnjeg naziva NK „Vinodol“.

Danas je Nogometni klub „Vinodol“ moderan sportski klub s potpunim omladinskim pogonom koji broji preko sto četrdeset djece i mladih koji su raspoređeni u osam kategorija uz osam trenera.

Predsjednik Pavelić svoj je referat završio riječima:

„Od svoje pojave u Novom Vinodolskom nakon Velikog rata, preko osnivanja NGŠK-a u sezoni 1923./1924., sve do uspostave Nogometnog kluba „Vinodol“ iza Drugog svjetskog rata, ljubav Novljana prema tom sportu nije minula. Dapače, velik broj djece i mladih koji u ovom Klubu i danas trenira dokaz je da je spomenuta sve snažnija i snažnija.“

Na kraju Skupštine uslijedio je i njen najsvečaniji dio, odnosno podjela zahvalnica za izniman doprinos u stvaranju Kluba. Za istaknuti je najstarije dobitnike, koji su nosili dres „Vinodola“ u 1950-im godinama: Srećko Petrinović, Dragomir Antić, Zlatko Pavelić, Grgo Jovanović, Dragan Pađen, Mario Govorčin, Branko Šamanić, Željko Šamanić, Teodor Maričić, Milorad Zoričić, Pave Krišković, Luka Rubčić, Ivan Kleković.

67

Opet milijun klikova na Sokolićeovu Vinopediju

Piše : Franjo Deranja

Od sredine ožujka ponovno su dostupne stranice internetskog leksikona VINOPEDIA.hr, uglednog hrvatskog enologa , vinskog pisca i publicista , Novljanina Ivana Sokolića.

Proteklih godinu dana Sokolićeve internetske stranice nisu bile dostupne. Razlog tome bilo je obnavljanje i nadogradnja tih dotad vrlo posjećenih stranica što ih je autor na internet postavio 2013. godine. Sokolić ih je dao na korištenje svim korisnicima interneta u svijetu i to besplatno! Bilo je to nakon što je u tiskanom obliku objavio Veliki vinogradsko-vinarski leksikon (VBZ, 2006.), a ugledni enolog i plodni vinski pisac te očiti erudit u mnogim oblastima ljudskoga znanja, nastavio je živjeti u svojem internetskom izdanju kapitalnog djela o vinogradarstvu i vinarstvu te

o drugim značajnim i zanimljivim pojedinostima i civilizacijskim postignućima.

Reafirmacija zaboravljenih sorti

Sokolić je u svojim tiskanim izdanjima i na elektroničkim stranicama reafirmirao i neke zaboravljene vinske sorte svojega zavičaja, Vinodola i Kvarnera, a među njima osobito mjesto dobila je i danas već posve reafirmirana žlahtina, ali i donedavno zaboravljeni žumić, vrbić, bilan ili belina.

Vinopedia.hr, nakon što je ostvarila oko dva milijuna klikova i to ne samo u Europi, Africi i objema Amerikama, nego čak i u Kini i Japanu gdje je pismo komunikacije posve različito od onog u ostatku većine svijeta, ponovno kreće na elektroničke zaslone i to nakon što su te stranice obnovili njegovi sin i kći – prim. dr. sc. Jadranko Sokolić i prof. Bojana Matešin. „Korisnici i dalje mogu otvarati internetske stranice Vinopedije.hr bez naknade, a mi ćemo ih redovito ažurirati u suradnji sa suradnicima - stručnjacima iz Sveučilišta u Rijeci i Veleučilišta u Poreču te uz potporu naših sponzora koji su pokazali iznimno velik interes da se uključe u podržavanje ovog internetskog leksikona” izjavili su Sokolić i Matešin.

Životopis vrijedan divljenja

Bibliografija Ivana Sokolića iznimno je bogata. Tu su ogledi o vinogradarstvu i vinarstvu, stručni tekstovi u raznim časopisima, a onda i naslovi poput onog Moj vinograd i moje vino (S. N. Fazinićem, 1985) ili uređivanje i autorstvo glavnine tekstova u Zlatnoj knjizi o vinu (1976.) pa Prvi hrvatski vinogradarsko-vinarski leksikon (1992.), da bi zatim uslijedili Džepni vinogradarsko-vinarski kalendar/priručnik (1997.) i Veliki vinogradarsko-vinarski kalendar/priručnik (2006). U sklopu edicije pod nazivom Mala vinogradarsko-vinarska enciklopedija objavio je: Tek i slast vina (1995.), Vino, sunca i čovjeka rod (1995.) te Iskrice o vinu (1996.). Od 1998. do 2005. bio je voditelj edukacije u udruzi Hrvatski sommelier klub. Dobitnik je Nagrade za životno djelo Grada Novog Vinodolskog 2004. godine.

Vrhunac Sokolićeva stručno-publicističkog rada bilo je postavljanje vlastitih tekstova i obogaćenih natuknica o vinogradarstvu i vinarstvu te o drugim stručno-popularnim pojmovima na internetske stranice pod zajedničkim nazivom Vinopedia.hr – već afirmirane, a odsad i obnovljene leksikon - enciklopedije.

Ivan Sokolić diplomirao je (1955.) na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu i na Višoj školi za vanjsku trgovinu (1972.). Bio je direktor u VINOEXPORTU Umag, kasnije ISTRAVINOEXPORT Rijeka (1957.-1985.), direktor Poljoprivredno-prehrambene poslovne zajednice Rijeka (1985.-1988.) a do umirovljenja (1991.) viši stručni suradnik u poduzeću Agrariacoop export-import Zagreb.

Rođeni u Gradu Novom Vinodolskom od 16.12.2022 do 25.11.2023.

16.12.2022. - 25.11.2023.

1. LANA BROZOVIĆ, KĆI NATALIJE I BOJANA BROZOVIĆA, ROĐENA DANA 30.12.2022. GODINE U RIJECI
2. MARO CVITKOVIĆ, SIN IVANE ŠOJAT CVITKOVIĆ I IVANA CVITKOVIĆA, ROĐEN DANA 13.01.2023. GODINE U RIJECI
3. MIHA MAVRIĆ, SIN KARMEN UREMOVIĆ I SANJINA MAVRIĆA, ROĐEN DANA 08.02.2023. GODINE U RIJECI
4. VITO BROZOVIĆ, SIN MONIKE I MIHAELA BROZOVIĆA, ROĐEN DANA 22.02.2023. GODINE U RIJECI
5. MARIS RUBČIĆ, KĆI KRISTINE I NEVENA RUBČIĆA, ROĐENA DANA 04.03.2023. GODINE U RIJECI
6. NIKA MILETIĆ, KĆI NIKOLINE I IVANA MILETIĆA, ROĐENA DANA 07.04.2023. GODINE U RIJECI
7. KLARA MILETIĆ, KĆI NIKOLINE I IVANA MILETIĆA, ROĐENA DANA 07.04.2023. GODINE U RIJECI
8. ADRIAN JOVANOVIĆ, SIN VANESSE JOVANOVIĆ I LUKE ZDRAVKOVIĆA, ROĐEN DANA 28.04.2023. GODINE U RIJECI
9. ROKO FILIPOVIĆ, SIN SANJE STOJANOVIĆ I IVICE FILIPOVIĆA, ROĐEN DANA 05.05.2023. GODINE U RIJECI
10. EMILY TUZLAK, KĆI IRENE I DARIA TUZLAKA, ROĐENA DANA 17.05.2023. GODINE U RIJECI
11. MARIS DRAGIČEVIĆ, KĆI IVE VRBAN I RANKA DRAGIČEVIĆA, ROĐENA DANA 24.05.2023. GODINE U RIJECI
12. LENA AŽIĆ, KĆI JASNE PAVLIK I ZORANA AŽIĆA, ROĐENA DANA 15.06.2023. GODINE U RIJECI
13. PAVA PAVLIČEVIĆ, KĆI KATERINE JOVANOVIĆ I BOŽIDARA PAVLIČEVIĆA, ROĐENA DANA 24.06.2023. GODINE U RIJECI
14. TENA BARIČEVIĆ, KĆI SANDRE I IVANA BARIČEVIĆA, ROĐENA DANA 20.06.2023. GODINE U RIJECI
15. ŠIME BUTKOVIĆ, SIN IVANE I ANTONA BUTKOVIĆA, ROĐEN DANA 15.06.2023. GODINE U RIJECI
16. AMBER MATAIJA, KĆI MATEE PRPIĆ I MARINA MATAIJE, ROĐENA DANA 19.06.2023. GODINE U RIJECI
17. JAKOV BROZOVIĆ, SIN KATARINE I MLADENA BROZOVIĆA, ROĐEN DANA 10.07.2023. GODINE U RIJECI
18. GRACIA BARAC, KĆI TEE MEŠINOVIĆ I BRUNA BARCA, ROĐENA DANA 10.08.2023. GODINE U RIJECI
19. ANĐELA UREMOVIĆ, KĆI ŽELJKE KOMADINA UREMOVIĆ I GRGE UREMOVIĆA, ROĐENA DANA 17.08.2023. GODINE U RIJECI
20. JUDITA PERIČIĆ, KĆI MARTINE I MLADENA PERIČIĆA, ROĐENA DANA 22.09.2023. GODINE U RIJECI
21. ANĐA SVETIĆ, KĆI SANJE I MARIA SVETIĆA, ROĐENA DANA 25.09.2023. GODINE U RIJECI
22. NIKA STOŠIĆ, KĆI MAJE I DARIA STOŠIĆA, ROĐENA DANA 18.10.2023. GODINE U RIJECI
23. NOAH LENHARD, SIN PAULE MAKSIMILIJANE I DENIA LENHARDA, ROĐEN DANA 18.10.2023. GODINE U RIJECI
24. ELI JERKIĆ, KĆI ERIKE RADOVIĆ I MORENA JERKIĆA, ROĐENA DANA 15.11.2023. GODINE U RIJECI
25. ANTE MAROHNIĆ, SIN MARIJE KABALIN I GORANA MAROHNIĆA, ROĐEN DANA 25.11.2023. GODINE U RIJECI

